

Ustawa
z dnia 2008 r.
o instytutach badawczych

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Instytutem badawczym w rozumieniu ustawy jest państwowa jednostka organizacyjna, wyodrębniona pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, która prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce, zwana dalej „instytutem”.
2. Instytut uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.
3. Instytut ma prawo używania okrągłej pieczęci z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej pośrodku i nazwą instytutu w otoku.

Art. 2.

1. Do podstawowych zadań instytutu należy:
 - 1) prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych;
 - 2) przystosowywanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do wprowadzenia w praktyce;
 - 3) wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych.
2. Instytut może:
 - 1) upowszechniać wyniki badań naukowych i prac rozwojowych;
 - 2) wykonywać badania i analizy oraz opracowywać opinie i ekspertyzy w zakresie prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych;
 - 3) opracowywać oceny dotyczące stanu i rozwoju poszczególnych dziedzin nauki i techniki

oraz sektorów gospodarki, które wykorzystują wyniki badań naukowych i prac rozwojowych oraz w zakresie wykorzystywania w kraju osiągnięć światowej nauki i techniki;

- 4) prowadzić działalność normalizacyjną, certyfikacyjną i aprobową;
- 5) prowadzić i rozwijać bazy danych związane z przedmiotem działania instytutu;
- 6) prowadzić działalność w zakresie informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej, wynalazczości oraz ochrony własności przemysłowej i intelektualnej, a także wspierającej innowacyjność przedsiębiorstw;
- 7) produkować w związku z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi aparaturę, urządzenia, materiały i inne wyroby oraz prowadzić walidację metod badawczych, pomiarowych oraz kalibrację aparatury;
- 8) prowadzić działalność wydawniczą związaną z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi.

3. Instytut, poza zadaniami, o których mowa w ust. 1 i 2, może prowadzić:

- 1) studia podyplomowe i doktoranckie, związane z prowadzonymi przez instytut badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, jeżeli posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych oraz odpowiednie zaplecze i warunki materialno-techniczne;
- 2) inne formy kształcenia, w tym szkolenia i kursy doszkolające.

4. Instytut może prowadzić działalność gospodarczą inną niż wymieniona w ust. 1-3, w zakresie i w formie określonej w statucie instytutu, związaną z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, na zasadach określonych w przepisach o swobodzie działalności gospodarczej. Działalność ta jest wyodrębniona pod względem finansowym i rachunkowym z działalności, o której mowa w ust. 1- 3.

Art. 3.

1. Instytut może uczestniczyć w systemie ochrony zdrowia poprzez udzielanie świadczeń zdrowotnych i podejmować działania w zakresie promocji zdrowia w powiązaniu z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych.

2. Do udzielania świadczeń zdrowotnych i podejmowania działań w zakresie promocji zdrowia przez instytut, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 2-4, art. 6-9, art. 11-13 i art. 17-

39 ustawy z dnia 2008 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr ..., poz. ...) oraz ustawy z dnia 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. Nr ..., poz. ...). Instytut, o którym mowa w ust. 1, prowadzi, przechowuje i udostępnia dokumentację medyczną zgodnie z przepisami o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

3. Instytut, o którym mowa w ust. 1, może rozpocząć udzielanie świadczeń zdrowotnych i podejmować działania w zakresie promocji zdrowia po uzyskaniu wpisu do Krajowego Rejestru Zakładów Opieki Zdrowotnej i Instytutów Badawczych.

4. Minister właściwy do spraw zdrowia sprawuje nadzór nad instytutem, o którym mowa w ust. 1, pod względem medycznym, zgodnie z przepisami art. 73-76 ustawy z dnia2008 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

5. W instytucie, o którym mowa w ust. 1 nadzorowanym przez Ministra Obrony Narodowej, nadzór jest sprawowany zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 42 ustawy z dnia2008 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

Rozdział 2

Tworzenie, łączenie, podział, reorganizacja, przekształcanie i likwidacja instytutów

Art. 4.

Instytut może być utworzony, jeżeli zaistnieje potrzeba prowadzenia w danej dziedzinie działalności, o której mowa w art. 2 ust. 1 i 2, oraz zostanie zapewniona niezbędna kadra o odpowiednich kwalifikacjach oraz aparatura badawcza, laboratoryjna, potencjał informatyczny i inne niezbędne warunki materialno-techniczne.

Art. 5.

1. Rada Ministrów tworzy instytut, w drodze rozporządzenia, na wniosek ministra właściwego ze względu na planowaną działalność instytutu, złożony po zasięgnięciu opinii Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych, o którym mowa w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr ..., poz. ...), zwanego dalej „Komitetem”.

2. Ministrem nadzorującym instytut jest minister wskazany w rozporządzeniu Rady Ministrów, o którym mowa w ust. 1, zwany dalej „ministrem nadzorującym”.
3. Rozporządzenie o utworzeniu instytutu określa przedmiot i zakres działania instytutu, jego nazwę i siedzibę oraz składniki majątkowe, w tym tytuł prawny do gruntów oraz budynków i urządzeń trwale z nimi związanych.
4. W akcie o utworzeniu instytutu wskazuje się mienie lub organ, który go w to mienie wyposaża. Akt ten wskazuje także formę i sposób tego wyposażenia.

Art. 6.

1. Minister nadzorujący wyposaża instytut w środki niezbędne do prowadzenia działalności określonej w akcie o utworzeniu instytutu.
2. Instytut działa na podstawie statutu, który określa szczegółowy przedmiot i zakres działania instytutu. Statut uchwała rada naukowa, a zatwierdza minister nadzorujący.
3. Pierwszy statut nowo utworzonemu instytutowi oraz statut instytutowi powstałemu w wyniku połączenia lub podziału nadaje minister nadzorujący. Pierwszy statut obowiązuje do czasu zatwierdzenia przez ministra nadzorującego statutu uchwalonego zgodnie z trybem, o którym mowa w ust. 2.
4. Strukturę organizacyjną instytutu określa regulamin organizacyjny ustalony przez dyrektora, po zasięgnięciu opinii rady naukowej.

Art. 7.

1. Instytut może zostać połączony z innym instytutem, podzielony, zreorganizowany lub zlikwidowany, jeżeli minister nadzorujący uzna, że łączenie, podział, reorganizacja lub likwidacja instytutu jest uzasadniona merytorycznie, organizacyjnie i finansowo.
2. Łączenie, podział, reorganizacja lub likwidacja instytutu może nastąpić na wspólny wniosek rady naukowej i dyrektora instytutu złożony ministrowi nadzorującemu oraz z inicjatywy własnej tego ministra.
3. Rada Ministrów, na wniosek ministra nadzorującego, w drodze rozporządzenia, dokonuje połączenia, podziału, reorganizacji lub likwidacji instytutu.

Art. 8.

1. Utworzenie, połączenie, podział, reorganizacja lub likwidacja instytutu są poprzedzone postępowaniem przygotowawczym mającym na celu ocenę potrzeby oraz warunków jego utworzenia, połączenia, podziału, reorganizacji lub likwidacji.
2. Minister właściwy ze względu na działalność instytutu lub minister nadzorujący powołuje zespół roboczy do przeprowadzenia postępowania przygotowawczego. Zespół roboczy przedstawia ministrowi opinię w terminie trzech miesięcy od dnia powołania.
3. Opinie w sprawie połączenia, podziału, reorganizacji lub likwidacji instytutu przedstawiają ministrowi nadzorującemu również rada naukowa oraz dyrektor instytutu.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb tworzenia, łączenia, podziału, reorganizacji i likwidacji instytutów, w tym:
 - 1) komisyjny tryb ustalenia stanu majątkowego i organizacyjno-prawnego instytutu;
 - 2) uregulowanie zobowiązań;
 - 3) zabezpieczenie roszczeń pracowniczych;
 - 4) zagospodarowanie mienia

mając na celu poprawę jakości prowadzonych badań naukowych i wdrożeń oraz potencjału naukowego instytutu, a także racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi oraz majątkiem instytutu.

Art. 9.

1. Instytut, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, może być:
 - 1) przekształcony w instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk - po podjęciu uchwały w tej sprawie przez Prezydium Polskiej Akademii Nauk, w trybie określonym w art. 40 ustawy z dnia o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr ..., poz.);
 - 2) włączony do uczelni publicznej - po uzgodnieniu z właściwymi organami uczelni;
 - 3) włączony do instytutu naukowego Polskiej Akademii Nauk - po uzgodnieniu z dyrektorem tego instytutu naukowego oraz z Prezesem Polskiej Akademii Nauk.
2. Przekształcenie instytutu w instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk lub jego włączenie do uczelni publicznej albo do instytutu naukowego Polskiej Akademii Nauk przeprowadza Rada

Ministrów z własnej inicjatywy albo na wniosek ministra nadzorującego po uprzednim zasięgnięciu opinii dyrektora lub rady naukowej tego instytutu.

3. Wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego instytutu:

- 1) przekształconego w instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk lub włączonego do takiego instytutu - następuje na wniosek dyrektora instytutu naukowego Polskiej Akademii Nauk;
- 2) włączonego do uczelni publicznej - następuje na wniosek rektora tej uczelni.

4. Do instytutu przekształconego w instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, włączonego do uczelni publicznej lub do instytutu naukowego Polskiej Akademii Nauk stosuje się odpowiednio przepisy o łączeniu instytutów.

5. Rada Ministrów, określi, w drodze rozporządzenia, kryteria i szczegółowe warunki oraz tryb przekształcania i włączania instytutów, w tym:

- 1) komisyjny tryb ustalenia stanu majątkowego i organizacyjno-prawnego instytutu;
- 2) uregulowanie zobowiązań;
- 3) zabezpieczenie roszczeń pracowniczych;
- 4) zagospodarowanie mienia

mając na celu zwiększanie potencjału badawczego oraz poprawę jakości prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych, a także racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi oraz majątkiem instytutu.

Art. 10.

Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb działania oraz sposób i warunki tworzenia, łączenia, podziału, reorganizacji i likwidacji instytutów nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych, uwzględniając potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa oraz specyfikę działania tych instytutów.

Art. 11.

1. Instytut powstały w wyniku połączenia lub instytut, do którego włączono inny instytut, wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki, których podmiotem były łączone instytuty. Na instytut przechodzą z mocy ustawy uprawnienia i obowiązki instytutu wynikające z decyzji administracyjnych.

2. Instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk powstały w wyniku przekształcenia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki instytutu. Na instytut naukowy przechodzą z mocy ustawy uprawnienia i obowiązki instytutu wynikające z decyzji administracyjnych.

Art. 12.

1. Instytut może podlegać komercjalizacji i prywatyzacji.

2. Do komercjalizacji i prywatyzacji instytutu stosuje się przepisy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

3. Decyzję o komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu może podjąć minister nadzorujący, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki, z inicjatywy własnej lub na wniosek dyrektora, po zasięgnięciu opinii rady naukowej.

4. Do pracowników instytutu przekształconego w spółkę handlową stosuje się art. 23¹ Kodeksu pracy.

Art. 13.

1. W spółce handlowej powstałej w wyniku przekształcenia instytutu, która kontynuuje dotychczasową działalność, można powołać radę naukową spółki.

2. Do rady naukowej spółki, należy:

1) przedkładanie zarządowi spółki propozycji perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej;

2) przeprowadzanie przewodów doktorskich i habilitacyjnych oraz postępowań o nadanie tytułu naukowego w zakresie posiadanych uprawnień;

- 3) opiniowanie kierunkowych planów tematycznych i finansowych spółki;
 - 4) opiniowanie regulaminu organizacyjnego spółki.
3. Do rady naukowej spółki, stosuje się art. 30 ust. 3-5 oraz art. 31 i 32.

Art. 14.

1. W stosunku do instytutów, z wyłączeniem instytutów uczestniczących w systemie ochrony zdrowia, może być ogłoszona upadłość.
2. Z dniem ogłoszenia upadłości:
 - 1) minister nadzorujący odwołuje dyrektora;
 - 2) rada naukowa, o której mowa w art. 23 pkt 2, ulegają rozwiązaniu.
3. Minister nadzorujący, w drodze decyzji, zawiesza postępowanie likwidacyjne z dniem uzyskania informacji o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości instytutu.
4. Z dniem ogłoszenia upadłości instytutu postępowanie likwidacyjne podlega umorzeniu.
5. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do upadłości instytutu stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.¹⁾).

Art. 15.

Aparatura badawcza i księgozbiory, które zostały zakupione ze środków publicznych są wyłączone z postępowania likwidacyjnego i upadłościowego i podlegają przekazaniu innemu instytutowi wskazanemu w decyzji ministra nadzorującego. Decyzja ta określa tryb oraz warunki tego przekazania.

¹⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 217, poz. 2125, z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i 871, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546, Nr 173, poz. 1808 i Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 94, poz. 785, Nr 183, poz. 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 47, poz. 347, Nr 133, poz. 935 i Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 123, poz. 850 i Nr 179, poz. 1279 oraz z 2008 r. Nr 96, poz. 606 i Nr 116, poz. 731

Rozdział 3

Zasady gospodarki instytutów

Art. 16.

1. Mienie instytutu obejmuje własność i inne prawa majątkowe.
2. Organ, wskazany w akcie o utworzeniu instytutu wyposaża tworzony instytut w nieruchomości Skarbu Państwa. Na wyposażenie instytutu tworzonego z połączenia kilku instytutów przeznaczają się nieruchomości stanowiące własność łączonych instytutów; na jego wyposażenie mogą być również przeznaczone nieruchomości Skarbu Państwa.
3. Skarb Państwa oraz jednostki samorządu terytorialnego mogą przekazywać instytutom nieruchomości w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, z późn. zm.²⁾).
4. Instytut gospodaruje samodzielnie przydzielonym i nabytym mieniem, zapewniając jego racjonalne użytkowanie zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki.
5. W przypadku likwidacji instytutu, o której mowa w art. 7 ust. 1, jego majątek, po zaspokojeniu wierzytelności, staje się własnością Skarbu Państwa. O przeznaczeniu majątku decyduje minister nadzorujący, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki oraz ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, z zastrzeżeniem art. 15.

Art. 17.

1. Do czynności prawnych w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych instytutu o wartości rynkowej mienia przekraczającej równowartość w złotych kwoty 50.000 euro, obliczonej na podstawie średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski według stanu z dnia wystąpienia o zgodę do ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, stosuje się przepisy art. 5a-5c ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493, z późn. zm.³⁾).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2782, z 2005 r. Nr 130, poz. 1087, Nr 169, poz. 1420 i Nr 175, poz. 1459, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 220, poz. 1600 i 1601, z 2007 r. Nr 69, poz. 468, Nr 173, poz. 1218 oraz z 2008 r. Nr 59, poz. 369.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 106, poz. 673, Nr 115, poz. 741 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 155, poz. 741, z 2000 r. Nr 48, poz. 550, z 2001 r. Nr 4, poz. 26, z 2002 r.

2. Instytut sprzedaje lub odpłatnie oddaje do używania innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, składniki aktywów trwałych w drodze publicznego przetargu na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 4 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981, z późn. zm.⁴⁾).
3. Instytut zgłasza ministrowi nadzorującemu zamiar dokonania czynności prawnej, mającej za przedmiot mienie zaliczone zgodnie z odrębnymi przepisami do aktywów trwałych o wartości rynkowej wyższej niż równowartość 20 000 euro, obliczonej na podstawie średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski według stanu z dnia wystąpienia o zgodę do ministra nadzorującego, lecz niższej niż określona w ust. 1, polegającej na:
 - 1) wniesieniu tego mienia do spółki lub fundacji;
 - 2) dokonaniu darowizny;
 - 3) nieodpłatnym oddaniu do używania innym podmiotom w drodze umów prawa cywilnego.
4. Minister nadzorujący może, w terminie miesiąca od dnia otrzymania zgłoszenia, nie wyrazić zgody na dokonanie czynności prawnej, o której mowa w ust. 3.
5. Instytut może w celu komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz w celu prowadzenia działań z zakresu transferu technologii i upowszechniania nauki, za zgodą ministra nadzorującego, tworzyć spółki handlowe i obejmować lub nabywać akcje i udziały w takich spółkach oraz osiągać przychody z tego tytułu.
6. Instytut jest obowiązany uzyskać zgodę ministra nadzorującego na wykonywanie praw z tytułu posiadanych akcji i udziałów w spółkach, o których mowa w ust. 5.
7. Czynności prawne, dokonane z naruszeniem przepisów określonych w ust. 1-4 i 6, są nieważne.

Art. 18.

1. Instytut występuje w obrocie we własnym imieniu i na własny rachunek.
2. Instytut pokrywa koszty bieżącej działalności z uzyskiwanych przychodów.

Nr 25, poz. 253 i Nr 240, poz. 2055, z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, Nr 123, poz. 1291 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417 i Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 107, poz. 721.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 240, poz. 2055, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 167, poz. 1399, z 2006 r. Nr 107, poz. 721 i Nr 220 poz. 1600.

3. Instytut odpowiada za swoje zobowiązania.
4. Instytut nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa ani innych osób prawnych. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania instytutu, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Niewykonane zobowiązania likwidowanego instytutu, uczestniczącego w systemie ochrony zdrowia lub instytutu nie prowadzącego działalności gospodarczej, obciążają Skarb Państwa.
6. Dyrektor w ramach możliwości finansowych ustala wielkość środków na wynagrodzenia.
7. Instytut osiąga przychody w związku z prowadzoną działalnością określoną w art. 2, w tym ze sprzedaży:
 - 1) wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
 - 2) patentów, praw ochronnych oraz licencji na stosowanie wynalazków i wzorów użytkowych;
 - 3) prac wdrożeniowych, w tym nadzoru autorskiego;
 - 4) produkcji urządzeń i aparatury oraz innej produkcji lub usług.
8. Instytut osiąga przychody z dotacji na podstawie przepisów ustawy z dnia... o zasadach finansowania nauki i ustawy z dnia o finansach publicznych (Dz. U. Nr ..., poz.) z zastrzeżeniem art. 21 ust. 6.
9. Instytut może uzyskiwać przychody z darowizn.
10. Podstawą gospodarowania środkami, o których mowa w ust. 7-9, jest plan finansowy, zwany dalej „planem”.
11. Roczny plan obejmuje:
 - 1) przychody własne;
 - 2) dotacje z budżetu państwa;
 - 3) koszty, w tym:
 - a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane,
 - b) płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań,
 - c) koszty majątkowe.
12. Do czasu zatwierdzenia planu przez ministra nadzorującego podstawą gospodarki finansowej jest projekt planu.
13. Plan ustala dyrektor instytutu po zasięgnięciu opinii rady naukowej.
14. Sprawozdanie finansowe instytutu zatwierdza minister nadzorujący instytut.

Art. 19.

1. Instytut tworzy fundusze:

- 1) statutowy, który stanowi równowartość majątku na dzień rozpoczęcia działalności;
- 2) rezerwowy, który tworzy się z nie mniej niż 8% zysku netto za poprzedni rok obrotowy;
- 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, który tworzy się na zasadach określonych w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.⁵⁾).

2. Instytut może tworzyć fundusze:

- 1) badań własnych, który tworzy się z zysku netto za poprzedni rok obrotowy;
- 2) stypendialny, który tworzy się z zysku netto za poprzedni rok obrotowy;
- 3) wdrożeń, który tworzy się ze środków przekazanych instytutowi na podstawie umów przez przedsiębiorców wdrażających wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych tego instytutu, z tytułu osiągnięcia wymiernych efektów ekonomicznych wdrożenia;
- 4) nagród, który tworzy się z zysku netto za poprzedni rok obrotowy.

3. Fundusze, o których mowa w ust. 1 i 2, zmniejsza się lub zwiększa na następujących zasadach:

- 1) fundusz rezerwowy służy na pokrycie strat instytutu; w przypadku gdy strata netto będzie wyższa niż fundusz rezerwowy, pozostała część straty zostanie pokryta z funduszu statutowego;
- 2) w przypadku gdy fundusz rezerwowy osiągnie wartość 1/5 funduszu statutowego, instytut może nie dokonywać odpisu z zysku;
- 3) odpisu na fundusz nagród dokonuje się zaliczkowo w bieżącym roku obrotowym, z tym że wypłata nagród następuje w następnym roku, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego instytutu; warunki wypłat ze środków funduszu określa zakładowy układ zbiorowy pracy lub regulamin wynagradzania;
- 4) środki funduszu wdrożeniowego przeznaczają się na wypłatę nagród za osiągnięcie efektów wdrożenia; warunki wypłat ze środków funduszu określa zakładowy układ zbiorowy pracy lub regulamin ustalony przez instytut.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 118, poz. 561, Nr 139, poz. 647 i Nr 147, poz. 686, z 1997 r. Nr 82, poz. 518 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 75, poz. 486 i Nr 113, poz. 717, z 2002 r. Nr 135, poz. 1146, z 2003 r. Nr 213, poz. 2081, z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z 2007 r. Nr 69, poz. 467 i Nr 89, poz. 589 oraz z 2008 r. Nr 86, poz. 522.

4. Zysk netto instytutu przeznaczają się na zwiększenie:

- 1) funduszu rezerwowego;
- 2) funduszu badań własnych;
- 3) funduszu nagród;
- 4) zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

6. Dyrektor instytutu przedstawia do zatwierdzenia ministrowi nadzorującemu wniosek dotyczący podziału zysku, po zaopiniowaniu przez radę naukową. Minister nadzorujący, mając na względzie dbałość o prawidłowe funkcjonowanie instytutu, może dokonać inny niż wnioskowany podział zysku.

7. Niewykorzystane w danym roku kalendarzowym środki funduszy instytutu przechodzą na rok następny.

Art. 20.

1. Instytuty są zwolnione z opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność gminy, z wyjątkiem części tych gruntów wykorzystywanej wyłącznie do działalności gospodarczej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do użytkowania wieczystego gruntów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Instytuty, z tytułu użytkowania wieczystego tych gruntów, ponoszą opłaty określone w przepisach o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Rozdział 4

Państwowy instytut badawczy

Art. 21.

1. Instytut może otrzymać status państwowego instytutu badawczego, jeżeli zaistnieje potrzeba zlecenia mu zadań, o których mowa w art. 22 pkt 2, do wykonywania w sposób ciągły.

2. Status państwowego instytutu badawczego może być nadany instytutowi na wniosek ministra

nadzorującego, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw nauki oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się ocenę dotychczasowej działalności instytutu dokonaną przez Komitet, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o prowadzonych badaniach naukowych i pracach rozwojowych oraz o ich wynikach, liczbie zatrudnionych pracowników i ich kwalifikacjach oraz o stanie majątkowym tego instytutu, umożliwiającym właściwą realizację zadań.
4. Państwowy instytut badawczy, na zasadzie wyłączności, używa w nazwie określenia „Państwowy Instytut Badawczy”.
5. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, nadaje instytutowi status państwowego instytutu badawczego, uwzględniając w szczególności wymagania, o których mowa w art. 4, oraz określając zakres zadań tego instytutu, źródła finansowania i wskazując dysponentów środków budżetowych przeznaczonych na realizację tych zadań.
6. Państwowy instytut badawczy otrzymuje dotację celową na finansowanie realizacji zleconych zadań. Wysokość dotacji jest określana w ustawie budżetowej, na wniosek właściwych dysponentów części budżetowych.
7. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może pozbawić instytut statusu państwowego instytutu badawczego, jeżeli ustały przyczyny uzasadniające nadanie tego statusu albo gdy instytut nie wykonuje zleconych mu zadań, mając na uwadze zapewnienie ciągłości działania instytutu i jego prawidłowej gospodarki.

Art. 22.

Do zadań państwowego instytutu badawczego należy wykonywanie:

- 1) zadań określonych w art. 2;
- 2) zadań szczególnie ważnych dla planowania i realizacji polityki państwa, których wykonanie jest niezbędne dla zapewnienia obronności i bezpieczeństwa publicznego, działania wymiaru sprawiedliwości, ochrony dziedzictwa narodowego, rozwoju edukacji i kultury, kultury fizycznej i sportu oraz poprawy jakości życia obywateli, dotyczących:
 - a) opracowywania i opiniowania standardów w zakresie rynku pracy, ochrony pracy i

zabezpieczenia społecznego, ochrony zdrowia, ochrony środowiska, gospodarki żywnościowej, gospodarki przestrzennej, gospodarki bogactwami i zasobami naturalnymi, rozwoju społeczeństwa informacyjnego, bezpieczeństwa technicznego, energetycznego i bezpieczeństwa transportu oraz standardów produktów, procesów i usług, a także warunków przestrzegania tych standardów,

b) monitoringu i zapobiegania skutkom zjawisk i wydarzeń mogących stwarzać zagrożenie publiczne, w tym zapobiegania skutkom katastrof naturalnych lub technicznych, noszących znamiona klęski żywiołowej.

Rozdział 5

Organy instytutu

Art. 23.

Organami instytutu są:

- 1) dyrektor;
- 2) rada naukowa.

Art. 24.

1. Dyrektor:

- 1) ustala plany działalności instytutu;
- 2) realizuje politykę kadrową;
- 3) zarządza mieniem i odpowiada za wykorzystanie mienia instytutu na realizację jego zadań statutowych;
- 4) odpowiada za wyniki działalności naukowej i badawczo-rozwojowej instytutu;
- 5) reprezentuje instytut;
- 6) podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących instytutu, z wyjątkiem należących do zakresu działania rady naukowej.

2. Minister nadzorujący powołuje dyrektora na okres 4 lat, po zasięgnięciu opinii rady naukowej.

Kandydata na dyrektora przedstawia ministrowi nadzorującemu komisja konkursowa w trybie określonym w art. 25 ust. 6.

3. Minister nadzorujący w akcie o powołaniu dyrektora określa także wysokość jego wynagrodzenia.
4. Minister nadzorujący odmawia powołania na dyrektora kandydata wskazanego przez komisję konkursową jeżeli konkurs został przeprowadzony z naruszeniem prawa lub kandydat nie spełnia kryteriów określonych w ust. 6. Odmowa powołania wymaga uzasadnienia.
5. W przypadku niepowołania dyrektora, rada naukowa zarządza ponowne przeprowadzenie konkursu. Do czasu powołania nowego dyrektora funkcję tę pełni, powołany przez ministra nadzorującego, zastępca dyrektora do spraw wdrożeń i transferu technologii. Zastępca dyrektora do spraw wdrożeń i transferu technologii pełni funkcję dyrektora także w innych przypadkach, gdy funkcja dyrektora jest nieobsadzona.
6. Dyrektorem może być osoba, która:
 - 1) posiada co najmniej tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
 - 2) korzysta w pełni z praw publicznych;
 - 3) posiada co najmniej 2-letnie doświadczenie w zarządzaniu zespołami pracowniczymi;
 - 4) posiada znajomość przynajmniej jednego języka obcego spośród języków urzędowych Unii Europejskiej w stopniu umożliwiającym swobodne komunikowanie się w zakresie tematyki badawczo-rozwojowej;
 - 5) posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w zakresie wdrożeń lub transferu technologii lub świadczenia usług badawczo-rozwojowych;
 - 6) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
 - 7) posiada nieposzlakowaną opinię.
7. Warunek określony w ust. 6 pkt 5 nie dotyczy kandydatów na dyrektora instytutu, o którym mowa w art. 3.
8. Funkcję dyrektora można pełnić nie dłużej niż przez dwa następujące po sobie okresy, o których mowa w ust. 2.

Art. 25.

1. Rada naukowa na co najmniej 3 miesiące przed upływem kadencji lub w terminie 14 dni od dnia, w którym zaistniała konieczność powołania dyrektora, zarządza konkurs.
2. Konkurs przeprowadza komisja konkursowa powołana przez radę naukową. W skład komisji konkursowej wchodzi dwie osoby wskazane przez radę naukową zatrudnione w instytucie, jedna osoba wskazana przez Komitet oraz jeden przedstawiciel ministra właściwego do spraw nauki i jeden przedstawiciel ministra nadzorującego.
3. Ogłoszenie o konkursie instytut publikuje w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim oraz na stronie internetowej instytutu.
4. Komisja konkursowa:
 - 1) sprawdza spełnienie wymagań konkursowych przez kandydatów;
 - 2) udostępnia kandydatom spełniającym wymagania konkursowe informacje o instytucie, w zakresie umożliwiającym równe szanse w konkursie wszystkim kandydatom, z wyłączeniem informacji prawnie chronionych;
 - 3) podejmuje uchwałę o przedstawieniu ministrowi nadzorującemu kandydata na dyrektora.
5. Od uchwały komisji konkursowej, o której mowa w ust. 4 pkt 3, kandydatowi przysługuje odwołanie do ministra nadzorującego w terminie 7 dni od dnia jej otrzymania.
6. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb przeprowadzania konkursu oraz sposób udostępniania kandydatom informacji o konkursie i wynikach konkursu, mając na uwadze przejrzystość i rzetelność procedury konkursowej.

Art. 26.

1. Minister nadzorujący może odwołać dyrektora w przypadku:
 - 1) zaprzestania spełniania warunków określonych w art. 24 ust. 6 pkt 2, 6 i 7;
 - 2) działania niezgodnego z zasadami praworządności, rzetelności i gospodarności w czasie zajmowania stanowiska.
2. Rada naukowa może wystąpić do ministra nadzorującego z wnioskiem o odwołanie dyrektora.
3. Dyrektora odwołuje minister nadzorujący w przypadku:

- 1) rażącego naruszenia prawa;
- 2) złożenia przez niego rezygnacji;
- 3) utraty zdolności do pełnienia obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy.

Art. 27.

1. Zastępców dyrektora, w tym zastępcę dyrektora do spraw naukowych oraz zastępcę dyrektora do spraw wdrożeń i transferu technologii, powołuje i odwołuje dyrektor.
2. Zastępcą dyrektora do spraw naukowych może być osoba posiadająca tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.
3. Zastępcą dyrektora do spraw wdrożeń i transferu technologii może być osoba posiadająca co najmniej 5-letnie doświadczenie w sektorze badawczo-rozwojowym lub gospodarczym w zakresie wdrożeń lub transferu technologii.
4. Statut instytutu może przewidywać:
 - 1) stanowisko sekretarza naukowego;
 - 2) powołanie kolegium lub innych organów opiniotwórczo-doradczych dyrektora, określając ich liczbę.
5. Członków organów, o których mowa w ust. 4 pkt 2 powołuje i odwołuje dyrektor.

Art. 28.

1. Dyrektor, jego zastępcy oraz główny księgowy nie mogą obejmować ani nabywać akcji lub udziałów spółek, w których akcje lub udziały ma instytut.
2. Dyrektor, jego zastępcy oraz główny księgowy nie mogą pozostawać ze spółkami określonymi w ust. 1 w stosunku pracy oraz świadczyć na innej podstawie usług ani pracy na rzecz tych spółek. Zakaz ten nie dotyczy zasiadania w radach nadzorczych lub komisjach rewizyjnych takich spółek.
3. Dyrektora, jego zastępców oraz głównego księgowego w okresie trwania stosunku pracy obowiązuje zakaz prowadzenia działalności konkurencyjnej określony w odrębnej umowie.
4. Do zakazu, o którym mowa w ust. 3, stosuje się przepisy art. 101¹, 101³ i 101⁴ Kodeksu pracy.

5. Umowę z dyrektorem określoną w przepisach, o których mowa w ust. 3, zawiera minister nadzorujący.

Art. 29.

1. Rada naukowa jest organem stanowiącym, inicjującym, opiniodawczym i doradczym instytutu w zakresie jego działalności statutowej oraz w sprawach rozwoju kadry naukowej i badawczo-technicznej.

2. Do zadań rady naukowej należy:

- 1) uchwalanie statutu;
- 2) przeprowadzanie konkursu na stanowisko dyrektora;
- 3) występowanie z wnioskami do ministra nadzorującego o powołanie lub odwołanie dyrektora;
- 4) opiniowanie kandydatów na stanowiska zastępców dyrektora, sekretarza naukowego oraz kierowników komórek organizacyjnych wskazanych w regulaminie organizacyjnym;
- 5) opiniowanie kierunkowych planów tematycznych badań naukowych i prac rozwojowych oraz finansowych instytutu, oraz rocznych sprawozdań dyrektora z wykonania zadań;
- 6) zatwierdzanie perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej;
- 7) opiniowanie wniosków w sprawie połączenia, podziału, przekształcenia lub reorganizacji instytutu oraz stałej współpracy instytutu z innymi osobami prawnymi;
- 8) opiniowanie regulaminu organizacyjnego;
- 9) opiniowanie rocznego planu finansowego;
- 10) opiniowanie rocznych sprawozdań finansowych;
- 11) opiniowanie podziału zysku instytutu;
- 12) opiniowanie kwalifikacji osób na stanowiska pracowników naukowych i badawczo-technicznych oraz dokonywanie okresowej oceny dorobku naukowego i technicznego tych pracowników;
- 13) opiniowanie wniosków o przyznawanie stypendiów naukowych;
- 14) przeprowadzanie przewodów doktorskich i habilitacyjnych oraz postępowań o nadanie tytułu naukowego;

15) wnioskowanie do dyrektora o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego;

16) opiniowanie programów prowadzonych przez instytut studiów podyplomowych i doktoranckich.

3. Prawo głosu w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 12 i 13, posiadają członkowie rady naukowej posiadający stopień naukowy lub tytuł naukowy.

4. Prawo głosu w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 14, posiadają członkowie rady naukowej posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy.

5. Rada naukowa jest uprawniona do zajmowania stanowiska we wszystkich sprawach dotyczących działalności instytutu.

6. Rada naukowa sporządza opinie, o których mowa w ust. 2 pkt 4, 5, 7, 9-13 w terminie nie dłuższym niż 30 dni.

Art. 30.

1. W skład rady naukowej instytutu wchodzi, nie mniej niż 12 i nie więcej niż 30 osób. Statut instytutu określa liczbę tych osób oraz proporcje udziału osób posiadających stopień naukowy doktora oraz stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy, wchodzących w skład rady naukowej i będących pracownikami instytutu.

2. W skład rady naukowej, w liczbie określonej w statucie instytutu, wchodzi:

1) pracownicy naukowcy i badawczo-techniczni instytutu w liczbie stanowiącej co najmniej 50 % składu rady;

2) osoby spoza instytutu w liczbie stanowiącej od 30% do 50 % składu rady.

3. Osoby posiadające stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy, zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy w instytucie nie krócej niż rok od dnia rozpoczęcia procedury powołania rady naukowej, wchodzi w skład rady w liczbie określonej w statucie instytutu.

4. Do rady naukowej wchodzi osoby spoza instytutu, posiadające co najmniej stopień naukowy doktora oraz osoby wyróżniające się wiedzą i praktycznym dorobkiem w sferze gospodarczej objętej działalnością instytutu, które powołuje minister nadzorujący, w tym spośród kandydatów przedstawionych przez dyrektora.

5. W skład rady naukowej wchodzi dyrektor, zastępca dyrektora do spraw naukowych oraz pozostali zastępcy dyrektora i główny księgowy jeżeli spełniają wymagania określone w ust. 3, z

prawem głosu w sprawach, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 12-14. Osoby te nie są zaliczane do liczby określonej w ust. 1.

6. Członków rady naukowej nie posiadających stopnia doktora habilitowanego lub tytułu naukowego oraz przedstawicieli pracowników badawczo-technicznych wybierają w głosowaniu tajnym pracownicy instytutu na okres 4 lat.

7. Jeżeli liczba pracowników spełniających wymagania określone w ust. 3 przekracza liczbę należnych im miejsc w radzie przeprowadza się wybory, o których mowa w ust. 6.

8. Tryb wyborów reguluje regulamin wyborów ustanowiony przez dyrektora instytutu po zasięgnięciu opinii rady naukowej.

9. Rada naukowa działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.

Art. 31.

1. Rada naukowa wybiera spośród swoich członków w głosowaniu tajnym przewodniczącego i jego zastępców.

2. Przewodniczącym rady naukowej może być osoba posiadająca tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.

3. Funkcja przewodniczącego rady naukowej i jego zastępcy nie może być łączona ze stanowiskiem dyrektora, zastępcy dyrektora lub głównego księgowego.

4. W posiedzeniach rady naukowej biorą udział bez prawa do głosowania przedstawiciele zakładowych organizacji związkowych oraz inne osoby zaproszone przez przewodniczącego rady naukowej.

Art. 32.

1. Z tytułu działalności w radzie naukowej nie przysługuje wynagrodzenie.

2. Członkom rady naukowej mającym inne miejsce zamieszkania niż miejsce posiedzeń rady przysługują diety, zwrot kosztów podróży i noclegów związanych z uczestnictwem w tych posiedzeniach, na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

Rozdział 6

Rada Główna Instytutów Badawczych

Art. 33.

1. Instytuty mogą utworzyć Radę Główną Instytutów Badawczych, jako wybieralny organ przedstawicielski tych instytutów.
2. Rada Główna Instytutów Badawczych działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.
3. Kadencja Rady Głównej Instytutów Badawczych trwa 3 lata.
4. Rada Główna Instytutów Badawczych składa się z 31 członków wybieranych przez elektorów.
5. Elektorzy wybierani są przez rady naukowe spośród pracowników tych instytutów. Rada naukowa instytutu, który zatrudnia do 250 pracowników wybiera jednego elektora, a rada naukowa instytutu zatrudniającego powyżej 250 pracowników - dwóch elektorów.
6. Rada Główna Instytutów Badawczych opracowuje opinie i wnioski w sprawach polityki naukowej i naukowo-technicznej państwa oraz w sprawach warunków i zasad działania instytutów, które przedstawia w szczególności Radzie Ministrów, ministrowi właściwemu do spraw nauki oraz ministrom nadzorującym.

Rozdział 7

Nadzór nad działalnością instytutu

Art. 34.

1. Do kompetencji ministra właściwego do spraw nauki należy ocena poziomu naukowego instytutu i jakości prowadzonych w nim badań naukowych i prac rozwojowych oraz zgodności działalności instytutu z zadaniami określonymi w art. 2 ust. 1 i 2.
2. Oceny dokonuje Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych, w trybie określonym w ustawie z dnia ... o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr ..., poz. ...).

Art. 35.

1. Minister nadzorujący sprawuje nadzór nad zgodnością działań instytutu z przepisami prawa i statutem. Minister nadzorujący może żądać informacji i wyjaśnień od organów instytutu, a także dokonywać audytu i doraźnej kontroli działalności instytutu.
2. Kontrolę zarządza minister po uzyskaniu informacji o nieprawidłowościach w działalności organów instytutu, polegających na naruszeniu prawa lub statutu.
3. Kontrola, o której mowa w ust. 1, obejmuje badanie zgodności działania organów instytutu z przepisami prawa lub statutem oraz prawidłowości wydatkowania środków publicznych.
4. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w działalności organów instytutu, polegających na naruszeniu prawa lub statutu oraz nieprawidłowości wydatkowania środków publicznych, minister nadzorujący wydaje zalecenia pokontrolne i zobowiązuje w wystąpieniu pokontrolnym dyrektora do ich realizacji w określonym terminie. W przypadku nie zastosowania się do zaleceń pokontrolnych stosuje się art. 26 ust. 1 i 3.
5. Dyrektor instytutu, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego może zgłosić do ministra nadzorującego, na piśmie zastrzeżenia do ustaleń i zaleceń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym.

Art. 36.

1. Minister nadzorujący, nie rzadziej niż raz na 2 lata, przeprowadza audyt instytutu.
2. Audyt instytutu przeprowadzany jest w celu dokonania:
 - 1) oceny działalności finansowej instytutu:
 - 2) oceny organizacji i jakości pracy instytutu:
 - 3) oceny jakości zarządzania instytutem.
3. W celu dokonania audytu instytutu, minister nadzorujący powołuje zespół w składzie od 3 do 5 osób.
4. Wyniki prac zespołu są przedstawiane ministrowi nadzorującemu. Na ich podstawie minister nadzorujący może podjąć czynności określone w art. 7 ust. 1, art. 9 ust. 2 lub art. 26 ust. 1 i 3. Minister nadzorujący może także zalecić dyrektorowi instytutu dokonanie czynności

naprawczych lub usprawniających działalność instytutu.

5. Sprawozdanie z audytu instytutu minister nadzorujący ogłasza na stronie podmiotowej ministra nadzorującego w biuletynie informacji publicznej.
 6. Ministrowie kierujący działami administracji rządowej, nadzorujący instytuty, każdy w zakresie swojego działania, określają, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb dokonywania audytu i kontroli instytutów, w tym:
 - 1) sposób wykonywania i dokumentowania czynności kontrolnych oraz sporządzania protokołu kontroli,
 - 2) tryb rozpatrywania uwag i zastrzeżeń instytutów
- mając na uwadze konieczność sprawnego i bezstronnego przeprowadzania audytu i kontroli.

Art. 37.

1. Minister nadzorujący może nałożyć na instytut obowiązek wprowadzenia do jego planu zadania lub wyznaczyć zadanie poza planem, zgodnie z zakresem działania określonym w statucie instytutu, jeżeli jest to niezbędne ze względu na potrzeby obronności i bezpieczeństwa publicznego, w przypadku stanu klęski żywiołowej lub w celu wykonania zobowiązań międzynarodowych.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, minister nadzorujący zapewnia instytutowi środki do wykonania zadania, chyba że wykonanie zadania następuje odpłatnie na podstawie umowy ze stroną finansującą wykonanie zadania.
3. Roczne sprawozdanie finansowe oraz informacje o zarządzaniu składnikami mienia trwałego instytutu dyrektor podaje do informacji publicznej na stronie podmiotowej ministra nadzorującego w biuletynie informacji publicznej, niezwłocznie po zatwierdzeniu sprawozdania przez tego ministra.

Rozdział 8

Centra naukowo-przemysłowe

Art. 38.

1. Instytuty mogą współpracować w ramach centrów naukowo-przemysłowych, zwanych dalej „centrami”. Warunkiem utworzenia centrum jest nawiązanie współpracy naukowo - gospodarczej w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 5, przez co najmniej jeden instytut badawczy oraz co najmniej jedną jednostkę sektora gospodarczego.

2. W skład centrów, mogą wchodzić również, uczelnie, instytuty naukowe, w rozumieniu ustawy z dnia o Polskiej Akademii Nauk oraz zagraniczne instytucje naukowe.

3. Centra działają na podstawie umów zawartych pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład centrów.

4. Umowa o utworzeniu centrum zawiera postanowienia dotyczące w szczególności:

1) szczegółowych zadań centrum;

2) struktury organizacyjnej centrum;

3) sposobu reprezentacji centrum;

4) sposobu finansowania zadań centrum;

5) sposobu podejmowania decyzji przez organy centrum;

6) odpowiedzialności podmiotów wchodzących w skład centrum za zobowiązania majątkowe centrum.

5. Do zadań centrów należy:

1) wspieranie i koordynowanie działalności podmiotów wchodzących w skład centrum;

2) współdziałanie w realizacji wdrożeń wyników prac naukowo-technicznych centrum;

3) inicjowanie tworzenia i korzystania z dużej infrastruktury badawczej;

- 4) organizowanie okresowej wymiany pracowników i studentów pomiędzy instytutami i uczelniami a przedsiębiorcami;
- 5) realizacja programów staży pracowników naukowych, posiadających stopień naukowy doktora, w jednostkach centrów ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorców;
- 6) inicjowanie i koordynowanie udziału instytutów, przedsiębiorców i uczelni w międzynarodowych programach badawczych;
- 7) pozyskiwanie i obsługa projektów badawczych międzynarodowych, wspólnych projektów badawczych krajowych i z funduszy europejskich.

6. Centrum działa na zasadach zapewniających reprezentację podmiotów wchodzących w skład centrum oraz przez swoje organy powołane na podstawie umowy.

7. Podmioty wchodzące w skład centrum mogą współpracować w formie klastrów, parków technologicznych, platform technologicznych i w innych formach organizowania się, odpowiadających celom i przedmiotowi ich działalności.

Rozdział 9

Pracownicy instytutu

Art. 39.

1. Instytut zatrudnia:

- 1) pracowników naukowych;
- 2) pracowników badawczo-technicznych;
- 3) pracowników inżynieryjno-technicznych;
- 4) pracowników administracyjno-ekonomicznych;
- 5) pracowników bibliotecznych i pracowników dokumentacji naukowej;
- 6) pracowników na stanowiskach robotniczych;
- 7) pracowników obsługi i innych.

2. W instytutach badawczych nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia

włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia opieki lub kurateli.

3. Instytuty prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe w sferze związanej z ochroną zdrowia zatrudniają, poza pracownikami o których mowa w ust. 1, pracowników wykonujących zawody medyczne.

4. W instytucie badawczym mogą pełnić służbę żołnierze zawodowi oraz funkcjonariusze służb podlegających ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Art. 40.

Do czasu pracy pracowników instytutów prowadzących badania naukowe i prace rozwojowe w sferze związanej z ochroną zdrowia, stosuje się odpowiednio art. 3 ustawy z dnia 21 października 2008 r. o pracownikach zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr, poz.).

Art. 41.

Pracownikom naukowym przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze 36 dni w ciągu roku.

Art. 42.

1. Pracownikiem naukowym instytutu może być osoba posiadająca wymagane kwalifikacje naukowe, określone w art. 43 i wysoki poziom etyczny.
2. Podstawowym obowiązkiem pracownika naukowego jest realizacja celów i zadań instytutu, w tym prowadzenie działalności naukowej i rozwojowej.

Art. 43.

1. Pracownikiem naukowym może być osoba zatrudniona na stanowisku:

- 1) profesora zwyczajnego;
- 2) profesora nadzwyczajnego;
- 3) profesora wizytującego;

- 4) adiunkta;
 - 5) asystenta.
2. Na stanowisku profesora zwyczajnego może być zatrudniona osoba posiadająca tytuł naukowy profesora.
 3. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego można zatrudnić osobę posiadającą tytuł naukowy profesora, stopień naukowy doktora habilitowanego lub stopień naukowy doktora.
 4. Na stanowisku profesora wizytującego można zatrudnić osobę, która jest pracownikiem innej instytucji, posiada stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy profesora, lub na stałe zamieszkuje za granicą i posiada co najmniej stopień naukowy doktora.
 5. Na stanowisku adiunkta można zatrudnić osobę posiadającą stopień naukowy doktora.
 6. Na stanowisku asystenta można zatrudnić osobę posiadającą tytuł zawodowy magistra lub równorzędny.
 7. Zatrudnienie pracownika naukowego jest poprzedzone konkursem. Kryteria i tryb przeprowadzania i ogłaszania konkursu określa statut instytutu. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się także na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw nauki w biuletynie informacji publicznej.
 8. Przepisu ust. 7 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb podlegających ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Art. 44.

1. Stosunek pracy z pracownikami naukowymi nawiązuje się na podstawie umowy o pracę, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Nawiązanie stosunku pracy na czas nieokreślony na stanowisku profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego z pracownikiem naukowym posiadającym tytuł naukowy profesora może nastąpić na podstawie mianowania. Mianowania dokonuje dyrektor.
3. Pracownicy naukowcy podlegają okresowym ocenom dorobku naukowego i technicznego, dokonywanym przez radę naukową. Rada naukowa dokonując oceny uwzględnia w szczególności liczbę i jakość patentów, wdrożeń, publikacji naukowych oraz prowadzonych i planowanych badań naukowych lub prac rozwojowych.
4. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego podlegają

ocenom nie rzadziej niż raz na cztery lata, a pracownicy zatrudnieni na stanowiskach asystenta i adiunkta nie rzadziej niż raz na dwa lata. Tryb oceny okresowej określa regulamin ustanowiony przez dyrektora.

5. Do obowiązków pracownika naukowego należy realizacja zadań statutowych instytutu, w szczególności poprzez:

- 1) twórczą działalność naukową polegającą na rozwiązywaniu problemów naukowych;
- 2) wprowadzanie do praktyki wyników badań naukowych lub prac rozwojowych;
- 3) podnoszenie swoich kwalifikacji;
- 4) upowszechnianie osiągnięć nauki, w tym poprzez publikacje oraz aktywny udział w życiu naukowym;
- 5) kształcenie kadry naukowej;
- 6) udział w pracach organizacyjnych instytutu związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi oraz działalnością dydaktyczną lub artystyczną, a w instytucie nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw zdrowia - także udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakładzie opieki zdrowotnej prowadzonym przez ten instytut.

6. Do pracowników zatrudnionych na stanowisku asystenta nie stosuje się przepisu ust. 5 pkt 5.

Art. 45.

1. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym może ulec rozwiązaniu w każdym czasie w drodze porozumienia stron.
2. Rozwiązanie stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia może nastąpić w przypadku:
 - 1) czasowej niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, jeżeli okres tej niezdolności przekracza okres zasiłkowy, a w przypadku stwierdzenia przez uprawnionego lekarza poprawy stanu zdrowia i możliwości powrotu do pracy, jeżeli okres ten przekracza dwa lata;
 - 2) wszczęcia postępowania w sprawie likwidacji instytutu;
 - 3) otrzymania przez mianowanego pracownika naukowego dwóch kolejnych ocen negatywnych, o których mowa w art. 44 ust. 3;
 - 4) podjęcia dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej, bez

uzyskania zgody dyrektora, o której mowa w art. 47 ust. 1.

3. Rozwiązanie stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym bez wypowiedzenia może nastąpić w przypadku:

1) trwałej utraty zdolności do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem lekarza orzecznika w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia pracownika na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy pracownik odmawia przejścia do takiej pracy;

2) niedostarczenia w wyznaczonym terminie orzeczenia potwierdzającego zdolność do pracy na zajmowanym stanowisku, wydanego przez lekarza prowadzącego badania okresowe lub kontrolne;

3) dopuszczenia się przez niego:

a) czynu określonego w art. 115 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904, z późn. zm.⁶⁾) stwierdzonego prawomocnym wyrokiem sądowym,

b) stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem komisji dyscyplinarnej na podstawie opinii Komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia ... o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr ..., poz. ...):

- przywłaszczenia sobie autorstwa albo wprowadzenia w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania,
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania,
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo publicznego zniekształcenia takiego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania,
- innego sposobu naruszenia cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych,
- fałszowania badań lub wyników badań naukowych lub innego oszustwa naukowego,
- innego oszustwa naukowego;

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 128, poz. 1402, z 2002 r. Nr 126, poz. 1068 i Nr 197, poz. 1662, z 2003 r. Nr 166, poz. 1610 oraz z 2004 r. Nr 91, poz. 869, Nr 96, poz. 959 i Nr 172, poz. 1804, z 2005 r. Nr 164, poz. 1365 oraz z 2006 r. Nr 21, poz. 164, Nr 66, poz. 474 i Nr 94, poz. 658.

- 4) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne.
4. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym może być rozwiązany również z innych ważnych przyczyn, po uzyskaniu zgody rady naukowej instytutu.

Art. 46.

1. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego wygasa z mocy prawa w przypadku:
 - 1) stwierdzenia, że mianowanie nastąpiło na podstawie fałszywych lub nieważnych dokumentów;
 - 2) prawomocnego orzeczenia przez sąd utraty praw publicznych;
 - 3) prawomocnego orzeczenia środka karnego w postaci zakazu zajmowania określonego stanowiska w przypadku, gdy orzeczenie to dotyczy wykonywania obowiązków pracownika naukowego;
 - 4) upływu trzymiesięcznego okresu nieobecności w pracy z powodu tymczasowego aresztowania;
 - 5) odbywania kary pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności;
 - 6) upływu okresu mianowania;
 - 7) śmierci pracownika naukowego.
2. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego zatrudnionego na stanowisku profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego wygasa z końcem roku, w którym ukończył on 70. rok życia.
3. Wygaśnięcie stosunku pracy stwierdza dyrektor.
4. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego pełniącego funkcję dyrektora, z końcem roku, w którym ukończył on 70. rok życia, przekształca się - na czas pozostały do zakończenia pełnienia tej funkcji - w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę.

Art. 47.

1. Wykonywanie przez pracownika naukowego dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej, bez uzyskania wcześniejszej zgody dyrektora, stanowi podstawę rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem w instytucie

stanowiącym podstawowe miejsce pracy.

2. Osoby zatrudnione na stanowisku dyrektora instytutu mogą podejmować dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy lub prowadzić działalność gospodarczą, za zgodą ministra nadzorującego. Wykonywanie przez dyrektora zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej bez zgody ministra nadzorującego powoduje wygaśnięcie powołania, o którym mowa w art. 24 ust. 3 lub w art. 27 ust. 1.
3. Wypowiedzenia stosunku pracy, o którym mowa w ust. 1, dokonuje dyrektor, a wygaśnięcia powołania, o którym mowa w ust. 2, minister nadzorujący.
4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do pracowników naukowych podejmujących zatrudnienie w ramach stosunku pracy:
 - 1) w urzędach, o których mowa w art. 1 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 4a ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.⁷⁾);
 - 2) w organach towarzystw naukowych i zawodowych;
 - 3) w organach wymiaru sprawiedliwości;
 - 4) w instytucjach kultury;
 - 5) we władzach Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności.

Art. 48.

1. Podstawowym obowiązkiem pracownika badawczo-technicznego jest realizacja celów i zadań instytutu, a w szczególności aktywne współdziałanie w rozwiązywaniu problemów naukowo-technicznych, prowadzenie prac zmierzających do ich praktycznych zastosowań oraz uczestniczenie w ich wdrażaniu i upowszechnianiu.
2. Do obowiązków pracownika badawczo-technicznego należy realizacja zadań statutowych instytutu, w szczególności poprzez:
 - 1) współuczestniczenie w rozwiązywaniu problemów naukowych realizowanych przez instytut;
 - 2) przystosowywanie rezultatów badań do potrzeb praktyki;

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 1, poz. 18, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1218, Nr 218, poz. 1592 i Nr 220, poz. 1600 oraz z 2007 r. Nr 89, poz. 589.

- 3) prowadzenie prac w dziedzinie projektów, konstrukcji, technologii, organizacji, metod leczniczych i udział we wprowadzaniu ich do praktyki;
- 4) prowadzenie prac doświadczalnych;
- 5) prowadzenie prac związanych z ochroną własności przemysłowej, praw autorskich i wynalazczości;
- 6) uczestniczenie w pracach organizacyjnych związanych z działalnością, o której mowa w pkt 1-4.

Art. 49.

1. Pracownikiem badawczo-technicznym jest osoba zatrudniona na stanowisku:
 - 1) głównego specjalisty badawczo-technicznego;
 - 2) starszego specjalisty badawczo-technicznego;
 - 3) specjalisty badawczo-technicznego.
2. Na stanowisku badawczo-technicznym może być zatrudniona osoba posiadająca wykształcenie wyższe. Dodatkowe kwalifikacje na stanowiska badawczo-techniczne ustala dyrektor po zasięgnięciu opinii rady naukowej.
3. Nabór pracowników badawczo - technicznych na stanowiska przewidziane dla żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy służb podlegających ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych odbywa się na zasadach określonych w przepisach właściwych dla tych służb.

Art. 50.

Pracownicy badawczo-techniczni podlegają okresowym ocenom, nie rzadziej niż raz na dwa lata, zgodnie z przepisem art. 44 ust. 3.

Art. 51.

Pracownicy naukowcy i badawczo-techniczni ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za rażące naruszenie obowiązków lub uchybienie godności pracownika nauki.

Art. 52.

1. Karami dyscyplinarnymi są:
 - 1) upomnienie;
 - 2) nagana;
 - 3) nagana z pozbawieniem prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w instytucie na okres do pięciu lat.
2. Odpis orzeczenia o udzieleniu kary dyscyplinarnej z uzasadnieniem włącza się do akt osobowych pracownika naukowego lub badawczo-technicznego.

Art. 53.

1. Karę upomnienia za przewinienia dyscyplinarne mniejszej wagi nakłada dyrektor po uprzednim wysłuchaniu pracownika naukowego lub badawczo-technicznego.
2. Pracownik naukowy lub badawczo-techniczny ukarany przez dyrektora karą upomnienia może wnieść odwołanie do komisji dyscyplinarnej. Odwołanie wnosi się w terminie czternastu dni od dnia doręczenia zawiadomienia o ukaraniu.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, komisja nie może wymierzyć kary surowszej.

Art. 54.

1. W sprawach dyscyplinarnych pracowników naukowych lub badawczo-technicznych orzekają:
 - 1) w pierwszej instancji - komisja dyscyplinarna w instytucie w składzie 3 członków;
 - 2) w drugiej instancji - komisja dyscyplinarna do spraw pracowników naukowych i badawczo-technicznych instytutów przy ministrze właściwym do spraw nauki w składzie 3 członków.
2. W składzie orzekającym komisji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, co najmniej jeden z członków powinien posiadać tytuł zawodowy magistra na kierunku prawo.
3. Przewodniczącym składu orzekającego powinien być pracownik naukowy zatrudniony na stanowisku nie niższym niż obwiniony.

Art. 55.

1. Komisja dyscyplinarna, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 1, pochodzi z wyboru. Tryb wyboru określa statut instytutu.
2. Komisję dyscyplinarną, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 2, powołuje minister właściwy do spraw nauki.
3. Komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 54 ust. 1, są niezawisłe w zakresie orzekania.
4. Komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 54 ust. 1, rozstrzygają samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu oraz opinii Komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w ust. 5.
5. W sprawach naruszeń dyscyplinarnych, które stanowią naruszenie zasad etyki w nauce, w szczególności, w sprawach określonych w art. 56 ust. 3 pkt 1-4 komisja dyscyplinarna może zwrócić się o wydanie opinii do Komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia ... o Polskiej Akademii Nauk. Opinia Komisji do spraw etyki w nauce wiąże komisję dyscyplinarną drugiej instancji w ustaleniu treści naruszenia.
6. Postanowienia i orzeczenia składu orzekającego zapadają zwykłą większością głosów.
7. Kadencja komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 1, trwa cztery lata.
8. Kadencja komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 2, trwa cztery lata.
9. Obsługę komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 2, wykonują komórki organizacyjne urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw nauki.

Art. 56.

1. Postępowanie dyscyplinarne komisja dyscyplinarna wszczyna na wniosek rzecznika dyscyplinarnego.
2. Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie sześciu miesięcy od dnia powzięcia odpowiednio przez dyrektora lub ministra nadzorującego wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego nałożenie kary oraz po upływie pięciu lat od popełnienia tego czynu. Jeżeli czyn stanowi przestępstwo, okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie wyjaśniające z urzędu w przypadku, gdy pracownikowi naukowemu lub badawczo-technicznemu zarzuca się popełnienie czynu

polegającego na:

- 1) przywłaszczeniu sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu;
 - 2) rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania;
 - 3) naruszeniu cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w inny sposób;
 - 4) fałszowaniu badań lub wyników badań naukowych i prac rozwojowych lub dokonaniu innego oszustwa naukowego;
 - 5) przyjmowaniu, w związku z pełnieniem funkcji lub zajmowaniem stanowiska w instytucie, korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy;
 - 6) powoływaniu się na wpływy w instytucie, instytucji państwowej lub samorządowej albo wywoływaniu przekonania innej osoby lub utwierdzaniu jej w przekonaniu o istnieniu takich wpływów i podjęciu się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę;
 - 7) udzieleniu albo obiecywaniu udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucie, polegające na wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję lub zajmującej stanowisko w instytucie, w związku z pełnieniem tej funkcji lub zajmowaniem stanowiska.
4. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 2, wszczęto postępowanie dyscyplinarne, karalność czynu uzasadniającego nałożenie kary ustaje z upływem dwóch lat od dnia wszczęcia postępowania.
 5. Nie stosuje się przedawnienia w odniesieniu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, któremu zarzuca się popełnienie czynu, o którym mowa w ust. 3 pkt 1-5.
 6. Kary dyscyplinarne określone w art. 52 ust. 1 pkt 1-3 ulegają zatarciu, a odpis orzeczenia o ukaraniu, dołączony do akt osobowych pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, podlega usunięciu po upływie trzech lat, a w przypadku kary określonej w art. 52 ust. 1 pkt 3 po upływie pięciu lat od dnia doręczenia mu prawomocnego orzeczenia o ukaraniu, jeżeli w tym okresie nie został on ukarany dyscyplinarnie lub sądownie za przestępstwo umyślne.

Art. 57.

1. Rzecznika dyscyplinarnego w instytucie powołuje rada naukowa instytutu, a rzecznika dyscyplinarnego przy komisji, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 2 - minister właściwy do spraw nauki, spośród pracowników naukowych posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego.
2. W przypadku powzięcia przez organ, który powołał rzecznika dyscyplinarnego, wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego odpowiedzialność dyscyplinarną, organ niezwłocznie poleca rzecznikowi dyscyplinarnemu wszczęcie postępowania wyjaśniającego.
3. Rzecznik dyscyplinarny jest związany poleceniami organu, który go powołał.
4. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego powoływanego przez radę naukową instytutu trwa cztery lata.
5. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego powoływanego przez ministra właściwego do spraw nauki trwa cztery lata.

Art. 58

1. Obwiniony ma prawo do korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy.
2. W przypadku gdy obwiniony uchyla się od uczestnictwa w postępowaniu, postępowanie może toczyć się pod jego nieobecność.
3. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej w instytucie strony mogą się odwołać do komisji, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 2, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.
4. Od prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 55 ust. 1 pkt 2, stronom służy odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Do odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego nie służy kasacja.
5. O prawomocnym orzeczeniu w sprawach naruszeń, o których mowa w art. 56 ust. 3 pkt 1-4 komisja dyscyplinarna przekazuje informację do wiadomości organu przyznającego środki finansowe na naukę.
6. Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić, jeżeli:
 - 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się rażącego naruszenia prawa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;

- 2) po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody nieznanne w chwili jego wydania, wskazujące na to, że obwiniony jest niewinny, skazano go za popełnienie innego czynu lub komisja bezpodstawnie umorzyła postępowanie;
- 3) w trakcie postępowania naruszono przepisy, przez co uniemożliwiono lub w poważnym stopniu utrudniono obwinionemu korzystanie z prawa do obrony, albo skład komisji nie odpowiadał warunkom określonym w art. 54, albo zasiadała w niej osoba podlegająca wyłączeniu.
7. Wznowienie nie może nastąpić z przyczyny wymienionej w ust. 6 pkt 1, jeżeli była ona przedmiotem rozpoznania przez sąd apelacyjny w trybie określonym w ust. 4.
8. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego nie jest dopuszczalne po jego śmierci albo po upływie trzech lat od popełnienia czynu będącego podstawą orzeczenia, a gdy czyn stanowił przestępstwo - po upływie okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa lub w razie wykonania kary i jej zatarcia.
9. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mogą składać, w terminie trzydziestu dni od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie: obwiniony, obrońca, rzecznik dyscyplinarny, a po śmierci obwinionego lub gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności - także jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.

Art. 59

1. Dyrektor może zawiesić w pełnieniu obowiązków pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne lub dyscyplinarne, a także w toku postępowania wyjaśniającego, jeżeli ze względu na wagę i wiarygodność przedstawionych zarzutów celowe jest odsunięcie go od wykonywania obowiązków.
2. Pracownik naukowy lub badawczo-techniczny zostaje z mocy prawa zawieszony w pełnieniu obowiązków z dniem jego tymczasowego aresztowania.
3. Zawieszenie w pełnieniu obowiązków nie może trwać dłużej niż sześć miesięcy, chyba że przeciwko pracownikowi naukowemu lub badawczo-technicznemu toczy się nadal postępowanie karne.

Art. 60.

1. Wynagrodzenie zasadnicze pracownika naukowego lub badawczo-technicznego w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków może ulec obniżeniu, a tymczasowo aresztowanego ulega ograniczeniu najwyżej do połowy, w zależności od stanu rodzinnego pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zawieszenie. W okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków nie przysługują dodatki do wynagrodzenia oraz wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe.
2. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne lub karne zakończy się umorzeniem z braku dowodów winy albo wydaniem orzeczenia lub wyroku uniewinniającego, pracownikowi naukowemu lub badawczo-technicznemu należy wypłacić pozostałą część pełnego wynagrodzenia.

Art. 61.

Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego, w tym przebieg postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego, możliwość zawieszania i wznowiania postępowania dyscyplinarnego, sposób i warunki wzywania i przesłuchiwanie obwinionego, świadków i biegłych oraz przeprowadzania innych dowodów, a także sposób wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia, z zachowaniem przejrzystości tych postępowań oraz zapewnieniem bezstronności osób przeprowadzających te postępowania.

Art. 62.

Do postępowania dyscyplinarnego wobec pracowników naukowych i badawczo-technicznych w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, z wyłączeniem art. 82.

Art. 63.

Zasady wynagradzania, zasady określania okresów pracy i innych uprawnień do dodatku za wysługę lat oraz do nagrody jubileuszowej, zasady określania czasu pracy, uprawnienia związane z pracą w warunkach uciążliwych lub szkodliwych, przepisy emerytalne, uprawnienia do odprawy, wynagrodzenie za okres niezdolności do pracy, czasu choroby lub innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy oraz uprawnienia urlopowe dla pracowników instytutów będących jednocześnie żołnierzami zawodowymi lub funkcjonariuszami służb nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych określają przepisy właściwe dla tych służb.

Art. 64.

W sprawach dotyczących stosunku pracy pracowników instytutu, nieuregulowanych w ustawie, stosuje się przepisy Kodeksu pracy.

Art. 65.

Przepisy art. 23 pkt 2, art. 25-32, art. 39 i art. 41-50 stosuje się odpowiednio do państwowych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości, prowadzących działalność naukową i badawczo-rozwojową.

Rozdział 10

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 66.

W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969, z późn. zm.⁸⁾), w art. 12 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) instytuty badawcze;”.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 191, poz. 1412, Nr 249, poz. 1825 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 109, poz. 747 oraz z 2008 r. Nr 116, poz. 730.

Art. 67.

W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43 poz. 277, z późn. zm.⁹⁾), w art. 4 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) instytuty badawcze;”.

Art. 68.

W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844, z późn. zm.¹⁰⁾), w art. 7 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) instytuty badawcze, z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania zajętych na działalność gospodarczą;”.

Art. 69.

W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 29 w ust. 3 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) pracowników leśnych jednostek naukowych, instytutów badawczych i doświadczalnych, w związku z wykonywaniem badań naukowych i doświadczeń z zakresu leśnictwa i ochrony przyrody;”;

2) w art. 35a w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) pracownikom leśnych zakładów doświadczalnych szkół wyższych oraz

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. 2007 r. Nr 57 poz. 390, Nr 120, poz. 818, Nr 140, poz. 981 i Nr 165, poz. 1170 oraz z 2008 r. Nr 86, poz. 521 i Nr 171, poz. 1065..

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 220, poz. 1601, Nr 225, poz. 1635, Nr 249, poz. 1828, Nr 245, poz. 1775, Nr 249, poz. 1828 i Nr 251, poz. 1847, oraz z 2008 r. Nr 93, poz. 585 i Nr 116, poz. 730.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 157, poz. 1315, Nr 167, poz. 1399 i Nr 175 poz. 1460 i 1462, z 2006 r. Nr 227, poz. 1658 i Nr 245, poz. 1775, oraz z 2007 r. Nr 59, poz. 405, Nr 64, poz. 427 i Nr 181, poz. 1286 oraz z 2008 r. Nr 163, poz. 1011 i Nr 199, poz. 1227.

pracownikom instytutów badawczych statutowo działających na rzecz leśnictwa.”.

Art. 70.

W ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1700) wprowadza się następujące zmiany:

1)w art. 17b ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Polska Akademia Nauk, szkoły wyższe oraz instytuty badawcze wnoszą z tytułu użytkowania wieczystego opłaty roczne równe cenie 20 kg żyta z hektara przeliczeniowego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym. Opłaty te wnosi się bez uprzedniego wezwania, na rachunek Agencji do dnia 15 lutego każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy.”;

2)w art. 24 w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Polskiej Akademii Nauk, izbie rolniczej, Krajowej Radzie Izb Rolniczych, państwowej szkole wyższej lub państwowemu instytutowi badawczemu – na cele służące wykonywaniu ich zadań statutowych;”.

Art. 71.

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.¹²⁾), w art. 17 w ust. 1a pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dochodów uzyskanych z działalności polegającej na wytwarzaniu wyrobów przemysłu elektronicznego, paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5% oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali lub dochodów uzyskanych z handlu tymi wyrobami;

12) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 60, poz. 700 i 703, Nr 86, poz. 958, Nr 117, poz. 1228, Nr 122, poz. 1315, Nr 103, poz. 1100, Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 106, poz. 1150, Nr 125, poz. 1363, i Nr 110, poz. 1190, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 93, poz. 820, Nr 141, poz. 1179, Nr 169, poz. 1384, Nr 169, poz. 1384, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1684, Nr 230, poz. 1922, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 137, poz. 1302, Nr 180, poz. 1759, Nr 96, poz. 874, Nr 202, poz. 1957, Nr 217, poz. 2124 i Nr 223, poz. 2218, z 2004 r. Nr 6, poz. 39, Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 123, poz. 1291, Nr 121, poz. 1262, Nr 146, poz. 1546, Nr 171, poz. 1800, Nr 210, poz. 2135 i Nr 254, poz. 2533, z 2005 r. Nr 78, poz. 684, Nr 93, poz. 894, Nr 143, poz. 1199, Nr 143, poz. 1199, Nr 57, poz. 491, Nr 169, poz. 1419, Nr 169, poz. 1420, Nr 183, poz. 1538, Nr 25, poz. 202, Nr 143, poz. 1199, Nr 155, poz. 1298, Nr 179, poz. 1484, z 2006 r. Nr 107, poz. 723, Nr 94, poz. 651, Nr 254, poz. 2533, Nr 157, poz. 1119, Nr 217, poz. 1589, Nr 12, poz. 31, Nr 183, poz. 1353, Nr 217, poz. 1589, Nr 251, poz. 1847, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, Nr 165, poz. 1169, Nr 176, poz. 1238, Nr 180, poz. 1495, Nr 171, poz. 1208 oraz z 2008 r. Nr 141, poz. 888.

zwolnieniem objęte są jednak dochody jednostek naukowych i instytutów badawczych, w rozumieniu odrębnych przepisów, uzyskane z działalności polegającej na wytwarzaniu wyrobów przemysłu elektronicznego;”.

Art. 72.

W ustawie z dnia 20 grudnia 1996 r. o Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych (Dz. U. Nr 156, poz. 777, z 2001 r. Nr 128, poz. 1403 oraz z 2006 r. Nr 170, poz. 1217) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do Instytutu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące instytutów badawczych. Ministrem właściwym w rozumieniu tych przepisów jest minister właściwy do spraw zagranicznych.”.

Art. 73.

W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 oraz z 2008 r. Nr 141, poz. 888) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 36 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) instytutów badawczych,”;

2) w art. 38 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) w przypadku instytutu badawczego – minister nadzorujący instytut,”;

3) w art. 39 pkt 3a otrzymuje brzmienie:

„3a) dotyczące pełnomocników spółdzielni, przedsiębiorstw państwowych oraz instytutów badawczych i zakresu ich pełnomocnictwa;”.

Art. 74.

W ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. Nr 106, poz. 681, z późn. zm.¹³⁾), w art. 23 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Instytut jest instytutem badawczym w rozumieniu ustawy z dnia o instytutach

¹³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998, Nr 117, poz. 756, z 2001 r. Nr 126, poz. 1382, z 2003, Nr 223, poz. 2215 oraz z 2007 r. Nr 166, poz. 1172.

badawczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...), nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw zdrowia i jest dofinansowywany w formie dotacji z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia, w zakresie zadań określonych w ustawie.”.

Art. 75.

W ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306, z późn. zm.¹⁴⁾) w art. 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) instytutów badawczych lub podmiotów , do których stosuje się odpowiednio przepisy o instytutach badawczych,”.

Art. 76.

W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 275 oraz z 2008 r. Nr 116, poz. 730 i 732), w art. 4 w ust. 4 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) wspieranie działalności instytucji otoczenia przedsiębiorstw działających na rzecz wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw i gospodarki, takich jak: instytuty badawcze, centra badawczo-rozwojowe, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości i parki technologiczne;”.

Art. 77.

W ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.¹⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1)w art. 102 w ust. 5 otrzymuje brzmienie:

¹⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001, Nr 85, poz. 924 i Nr 154, poz. 1799, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 60, poz. 535 i Nr 180, poz. 1759 oraz z 2004 r. Nr 116, poz.1207.

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005, Nr 175, poz. 1462 i Nr 267, poz. 2255, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 21, poz. 125. Nr 64, poz. 427, Nr 75, poz. 493, Nr 88, poz. 587, Nr 147, poz. 1033, Nr 170, poz. 1217, Nr 176, poz. 1238, Nr 181, poz. 1286 i Nr 231, poz. 1704 oraz z 2008 r. Nr 116, poz. 730.

„5. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz Państwowy Instytut Geologiczny są instytutami badawczymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o instytutach badawczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”;

2)w art. 155 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organy administracji publicznej, instytuty badawcze, a także zakłady oraz właściciele urządzeń wodnych obowiązani są do nieodpłatnego przekazywania danych niezbędnych do prowadzenia katastru wodnego.”.

Art. 78.

W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. Nr 200, poz. 1682, z późn. zm.¹⁶⁾), w art. 7 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) instytuty badawcze;”.

Art. 79.

W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 oraz z 2005 r. Nr 164, poz. 1365) w art. 37 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Studia doktoranckie określone w niniejszej ustawie, zwane dalej „studiami doktoranckimi”, mogą prowadzić placówki naukowe nie będące szkołami wyższymi, posiadające uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Przez placówki naukowe nie będące szkołami wyższymi rozumie się instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk i instytuty badawcze.”.

Art. 80.

W ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów

¹⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr .216, poz. 1826, z 2005 r. Nr 143, poz. 1199, Nr 164, poz. 1365, Nr 179, poz. 1484, z 2006. Nr 249, poz. 1825 i Nr 245, poz. 1775 oraz z 2008 r. Nr 116, poz. 730.

bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz o treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.¹⁷⁾) w art. 4 w pkt 44 lit. b i c otrzymują brzmienie:

„b) osoba zajmująca w publicznej lub niepublicznej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk lub w instytutach badawczych stanowisko kierownika lub zastępcy kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej, w szczególności dziekana albo prodziekana wydziału,

c) osoba zajmująca w publicznej lub niepublicznej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk lub w instytutach badawczych stanowisko dyrektora instytutu, wicedyrektora instytutu, kanclerza, kwestora, prezesa, wiceprezesa, sekretarza naukowego;”.

Art. 81.

W ustawie z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 116, poz. 730) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Spółka handlowa powstała w wyniku komercjalizacji lub prywatyzacji jednostki badawczo-rozwojowej utworzonej na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych lub instytutu badawczego otrzymuje status centrum badawczo-rozwojowego na okres do dnia rozpatrzenia jej wniosku o nadanie tego statusu, bez konieczności zachowania warunków określonych w art. 17 ust. 2.”.

Art. 82.

W ustawie z dnia ... o finansach publicznych (Dz. U. Nr , poz.) w art. 9 pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego.”

Rozdział 12

Przepisy przejściowe i końcowe

¹⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 561, Nr 85, poz. 571, Nr 115, poz. 789, Nr 165, poz. 1171 i Nr 176, poz. 1242.

Art. 83.

1. Jednostki badawczo-rozwojowe działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993), które uzyskały kategorię 1 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2008 r. Nr 169, poz. 1049), stają się instytutami w rozumieniu niniejszej ustawy i otrzymują kategorię A w rozumieniu ustawy z dnia ... o zasadach finansowania nauk (Dz. U. Nr ..., poz. ...).

2. Jednostki badawczo-rozwojowe działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, które uzyskały kategorię 2 lub 3 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, podlegają ocenie Komitetu. Na podstawie tej oceny, w przypadku otrzymania kategorii A lub B, stają się instytutami lub w przypadku otrzymania kategorii C, te jednostki są włączane do instytutów, likwidowane albo podlegają komercjalizacji w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie. Ocena i przekształcenia są dokonywane w terminie 30 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Jednostki, o których mowa w ust. 2 podlegają audytowi, o którym mowa w art. 36. Audyt dokonywany jest w terminie 30 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Jednostki badawczo-rozwojowe działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, które uzyskały kategorię 4 lub 5 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki są włączane do instytutów, likwidowane bądź podlegają komercjalizacji, w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 84.

1. Do jednostek badawczo-rozwojowych działających na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, które uzyskały kategorię 2 lub 3 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki stosuje się przepisy dotychczasowe, z wyjątkiem art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, nie dłużej jednak niż przez okres 30 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Do jednostek badawczo-rozwojowych działających na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, które uzyskały kategorię 4 lub 5 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki stosuje się przepisy dotychczasowe, z wyjątkiem art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, nie dłużej jednak niż przez okres 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 85.

1. Jednostki badawczo-rozwojowe, o których mowa w art. 84 ust. 1, w okresie 30 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy są zwolnione z podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku leśnego na zasadach określonych w art. 12 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych i art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Jednostki badawczo-rozwojowe, o których mowa w art. 84 ust. 2, w okresie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy są zwolnione z podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku leśnego na zasadach określonych w art. 12 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych i art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 86.

Państwowe instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych stają się państwowymi instytutami badawczymi w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 87.

Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych staje się Radą Główną Instytutów

Badawczych. Kadencja nowej Rady Głównej Instytutów Badawczych trwa nie dłużej niż 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 88.

Dyrektor jednostki badawczo-rozwojowej, powołany na to stanowisko przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, pełni tę funkcję do końca okresu, na który był powołany, chyba, że rada naukowa wystąpi z wnioskiem o jego odwołanie do ministra nadzorującego.

Art. 89.

1. Rada naukowa jednostki badawczo-rozwojowej zaliczonej do kategorii 1 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, która na podstawie art. 83 ust. 1 niniejszej ustawy stała się instytutem, działa w dotychczasowym składzie, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Rada naukowa jednostki badawczo-rozwojowej zaliczonej do kategorii 2 i 3 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, która na podstawie art. 83 ust. 2 niniejszej ustawy stała się instytutem, działa w dotychczasowym składzie, jednak nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Rada naukowa jednostki badawczo-rozwojowej zaliczonej do kategorii 4 i 5 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, działa w dotychczasowym składzie, jednak nie dłużej niż 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 90.

Instytuty dostosują swoje statuty i regulaminy organizacyjne do postanowień niniejszej ustawy w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 91.

1. Do stosunków pracy nawiązanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy niniejszej ustawy.
2. Osoby zatrudnione w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie mianowania na stanowisku profesora stają się pracownikami zatrudnionymi na podstawie mianowania na stanowisku profesora zwyczajnego.
3. Osoby zatrudnione w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie umowy o pracę na stanowisku profesora stają się pracownikami zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę na stanowisku profesora nadzwyczajnego.
4. Osoby zatrudnione w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na stanowisku docenta, które posiadają stopień naukowy doktora habilitowanego stają się pracownikami zatrudnionymi na stanowisku profesora nadzwyczajnego.
4. Osoby zatrudnione w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na stanowisku docenta, które posiadają stopień naukowy doktora stają się pracownikami zatrudnionymi na stanowisku adiunkta.

Art. 92.

Do spraw dyscyplinarnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 93.

Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 11, art. 19, art. 21 ust. 7, art. 72 ustawy, o której mowa w art. 94, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 8 ust. 4, art. 9 ust. 5, art. 25 ust. 6, i art. 61 niniejszej ustawy, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy.

Art. 94.

Traci moc ustawa z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, z wyjątkiem art. 12-16 oraz art. 19, które tracą moc z dniem 1 stycznia 2010 r.

Art. 95.

Ustawa wchodzi w życie w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z tym że:

- 1) art. 16-19 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.;
- 2) art. 45 ust. 2 pkt 4 oraz art. 47 ust. 1 i 2 wchodzi w życie z dniem 1 października 2010 r.

Uzasadnienie

Jednostki badawczo-rozwojowe w Polsce działają na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (tekst jednolity opublikowany w Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993), która została uchwalona w odmiennych sytuacjach społeczno-gospodarczych kraju i była kilkakrotnie nowelizowana. Ostatnie znaczące nowelizacje tej ustawy w 2000 i 2007 r. stworzyły wprawdzie podstawy prawne do przekształceń strukturalnych i własnościowych jednostek badawczo-rozwojowych oraz w pewnym stopniu zreformowały ich funkcjonowanie, jednak na przestrzeni ponad 20 lat warunki ich funkcjonowania uległy radykalnym zmianom. Konieczne jest zatem stworzenie nowej - dostosowanej do zmienionych uwarunkowań - ustawy regulującej zasady działalności tych jednostek naukowych, realizujących badania stosowane i prace rozwojowe ukierunkowane głównie na potrzeby gospodarki i innych dziedzin życia społecznego. Równie istotnym zadaniem tych jednostek będzie przystosowanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do wdrożenia w praktyce, transfer technologii, a także wykonywanie innych zadań ważnych dla rozwoju nauki oraz wzrostu poziomu innowacyjności gospodarki i poziomu życia społeczeństwa.

Zaproponowane w projekcie ustawy o instytutach badawczych rozwiązania zakładają:

- 1) wprowadzenie wstępnej weryfikacji jednostek badawczo-rozwojowych oraz dokonywanie okresowej obowiązkowej oceny naukowej instytutów badawczych,
- 2) wyselekcjonowanie instytutów badawczych, które prowadzą działalność naukową i innowacyjną na najwyższym poziomie oraz państwowych instytutów badawczych, które - poza badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi - będą realizowały zadania zlecone, szczególnie ważne dla realizacji polityki państwa,
- 3) przejrzyste uzależnienie stopnia finansowania instytutów badawczych od ich jakości naukowej (w powiązaniu z ustawą o zasadach finansowania nauki),
- 4) stworzenie ram prawnych łączenia, przekształcania, komercjalizacji lub likwidacji instytutów badawczych,
- 5) okresowość zatrudnienia na stanowiskach dyrektorów instytutów,

- 6) ściślejsze powiązanie instytutów z odbiorcami ich działalności badawczej poprzez konieczność włączenia do rady naukowej przedstawicieli praktyki gospodarczej,
- 7) wzmocnienie kierownictwa instytutu badawczego poprzez wprowadzenie funkcji zastępcy dyrektora instytutu do spraw wdrożeniowych i transferu technologii,
- 8) wzmocnienie nadzoru nad gospodarowaniem mieniem instytutu poprzez prowadzony co 2 lata audyt zewnętrzny, publikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdań finansowych i sprawozdań z audytu oraz wprowadzenie jednoosobowej odpowiedzialności dyrektora za wyniki naukowe i zarządzanie majątkiem instytutu,
- 9) wprowadzenie spójnego ze szkolnictwem wyższym systemu stanowisk naukowych.

Projektowana ustawa przewiduje, że instytuty badawcze będą funkcjonowały jako państwowe jednostki organizacyjne, nie należące do sektora finansów publicznych, wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym. Instytut badawczy uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Zgodnie z projektowaną ustawą (art. 84), jednostki badawczo-rozwojowe działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych będą podlegały następującym przekształceniom:

- jednostki posiadające kategorię 1 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki - staną się instytutami w rozumieniu ustawy o instytutach badawczych i otrzymują kategorię A w rozumieniu projektowanej ustawy o zasadach finansowania nauki,
- jednostki posiadające kategorię 2 lub 3 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, podlegają ocenie Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych i audytowi w terminie 30 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (w przypadku otrzymania kategorii A lub B, staną się instytutami badawczymi, a w przypadku otrzymania kategorii C, będą włączone do tych instytutów, zlikwidowane bądź będą podlegały komercjalizacji),
- jednostki posiadające kategorię 4 lub 5 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki będą włączone do instytutów badawczych, likwidowane bądź będą podlegały komercjalizacji ciągu 18 miesięcy od dnia

wejścia w życie ustawy.

Rozwiązania te mają na celu doprowadzenie do przekształcenia, a nawet likwidacji instytutów prowadzących badania naukowe na najniższym poziomie oraz – po ewaluacji instytutów prowadzących badania na średnim poziomie – zidentyfikowanie tych, w które państwo powinno nadal inwestować. Przekształcenia instytutów najsłabszych rozpoczną się bezpośrednio po wejściu w życie ustawy. Sposób przekształcenia (likwidacja, łączenie, komercjalizacja) zależy będzie od ministra nadzorującego. Instytutom o średnim poziomie naukowym (posiadającym obecnie kategorię 2 i 3) projektowana ustawa pozwala na wzmocnienie swego potencjału badawczego w okresie 18 miesięcy. Jeśli w tym czasie instytuty te nie uzyskają kategorii określającej poziom badawczy jako dobry (B), będą podlegały przekształceniom w trybie określonym dla instytutów najsłabszych.

Ta ewolucyjna droga proponowanych przekształceń stwarza szansę i mobilizuje do poprawy jakości prowadzonych badań, precyzując wyraźnie, iż w przypadku nie osiągnięcia wymaganej jakości badań instytutom tym zostanie wstrzymane finansowanie działalności statutowej.

W związku z silnym rozproszeniem instytucjonalnym prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych w Polsce, projektowana ustawa nie tylko stwarza możliwości, ale również motywuje do łączenia się instytutów badawczych z uczelniami i instytutami PAN w celu wzmocnienia ich potencjału badawczego. Ma to służyć realizacji polityki konsolidacji najlepszych jednostek naukowych z jednostkami dobrymi, tak by w Polsce powstały silniejsze jednostki badawcze (nawet z udziałem zagranicznych uczonych), konkurujące poziomem badań w Europie i w świecie oraz uzyskujące fundusze na badania naukowe nie tylko z budżetu państwa, ale również z instytucji europejskich.

Ustawa przewiduje również realizację przez instytuty badawcze wspólnych zadań z jednostkami sektora gospodarczego, a także uczelniami wyższymi i instytutami naukowymi PAN w ramach centrów naukowo-przemysłowych, które mogą przybierać formę klastrów parków technologicznych i platform technologicznych, odgrywających szczególnie ważną rolę w rozwoju regionalnej polityki gospodarczej.

Istotne w ustawie jest bardziej precyzyjne zdefiniowanie misji i zadań instytutów badawczych, które tym odróżniają się od innych jednostek naukowych, że prowadzą badania ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce. Służyć temu ma również

obligatoryjne powołanie zastępcy dyrektora do spraw wdrożeń i transferu technologii, włączenie przedstawicieli sektora gospodarczego w skład rady naukowej (od 30 do 50% składu rady), a także wprowadzenie jednoosobowej odpowiedzialności dyrektora instytutu – który realizuje politykę personalną – za wyniki badań naukowych i badawczo-rozwojowych.

Szczegółowe zadania instytutu badawczego określa, w podziale na podstawowe zadania instytutu (prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych) oraz inne zadania, które instytut może realizować art. 2 ust. 1 i 2 projektowanej ustawy. Ponadto, zgodnie z projektem - instytut badawczy może:

- prowadzić studia podyplomowe i doktoranckie, związane z prowadzonymi przez instytut badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, jeśli posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych oraz odpowiednie zaplecze i warunki materialno-techniczne;
- prowadzić inne formy kształcenia, w tym szkolenia i kursy doszkalające,

Instytut może również prowadzić działalność gospodarczą na zasadach określonych w przepisach o swobodzie działalności gospodarczej, w zakresie i w formie określonej w statucie instytutu. Działalność gospodarcza musi być związana z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi oraz wyodrębniona pod względem finansowym i rachunkowym.

Projektowana ustawa przewiduje, że instytut badawczy może uczestniczyć w systemie ochrony zdrowia, w tym poprzez udzielanie świadczeń zdrowotnych, w powiązaniu z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych. W takim przypadku wymagany jest również wpis do Krajowego Rejestru Zakładów Opieki Zdrowotnej, a nadzór nad instytutem pod względem medycznym sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia.

Projektowana ustawa (rozdział 4) przewiduje, że instytut badawczy może otrzymać status państwowego instytutu badawczego, jeżeli zaistnieje potrzeba powierzenia mu zadań z zakresu służb publicznych do wykonywania w sposób ciągły. Nadanie statusu państwowego instytutu badawczego może być dokonane na wniosek ministra nadzorującego instytut, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw nauki oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych (konieczna będzie ocena dotychczasowej działalności instytutu dokonana przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych). Zgodnie z projektem, państwowy instytut badawczy będzie otrzymywał dotację celową na dofinansowywanie realizacji zleconych zadań. Wysokość dotacji będzie określana w ustawie budżetowej, na wniosek właściwych dysponentów części

budżetowych.

Równocześnie, zgodnie z art. 86, państwowe instytuty badawcze działające na podstawie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych staną się państwowymi instytutami badawczymi w rozumieniu projektowanej ustawy.

Projektowana ustawa przewiduje rozwiązania, które umożliwią Radzie Ministrów i właściwym ministrom dostosowanie struktury instytutów badawczych do potrzeb gospodarki i społeczeństwa oraz stworzą warunki do zapewnienia wysokiego poziomu prowadzonych przez instytuty badań naukowych i prac rozwojowych. Przewiduje się następujące rozwiązania w tym zakresie:

- możliwość utworzenia i likwidacji instytutu badawczego przez Radę Ministrów, na wniosek ministra właściwego ze względu na działalność instytutu, przy uwzględnieniu opinii Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych (organu opiniodawczo-doradczego ministra właściwego do spraw nauki),
- minister nadzorujący może – z własnej inicjatywy - wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o połączenie, podział, reorganizację lub likwidację instytutu badawczego, wskazując równocześnie sposób tego przekształcenia (sposób przekształcenia instytutu będzie uzależniony od możliwości poprawy jakości badań naukowych, wzmocnienia potencjału naukowego, a także racjonalizacji gospodarki finansowej i gospodarowania majątkiem instytutu,
- przekształcenie instytutu może nastąpić również na wspólny wniosek rady naukowej i dyrektora instytutu, skierowany do ministra nadzorującego,
- instytut badawczy może być włączony do uczelni publicznej lub instytutu naukowego PAN lub przekształcony w instytut naukowy PAN,
- instytut może podlegać komercjalizacji i prywatyzacji (wniosek dyrektora instytutu w sprawie komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu, wymaga opinii rady naukowej i rady naukowej instytutu oraz Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych),
- może być ogłoszona upadłość instytutu, z wyłączeniem instytutów uczestniczących w systemie ochrony zdrowia (na zasadach określonych w ustawie – Prawo upadłościowe i naprawcze).

Instytut badawczy może być utworzony, jeżeli zaistnieje potrzeba prowadzenia w danej

dziedzinie badań naukowych i prac rozwojowych oraz innej działalności, wyszczególnionej w art. 2 ust. 1 i 2 projektowanej ustawy oraz zostanie zapewniona niezbędna kadra o odpowiednich kwalifikacjach oraz aparatura badawcza, laboratoryjna, potencjał informatyczny i inne niezbędne warunki materialno-techniczne.

Minister właściwy ze względu na działalność instytutu wyposaża utworzony instytut badawczy w środki niezbędne do prowadzenia działalności.

Instytut będzie podlegał nadzorowi ministra właściwego ze względu na działalność instytutu w zakresie zgodności jego działania z przepisami prawa i statutem oraz prawidłowości gospodarowania, a ministrowi właściwemu do spraw nauki – w zakresie poziomu naukowego instytutu i jakości prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych.

Minister nadzorujący, nie rzadziej niż raz na 2 lata, przeprowadza audyt instytutu w celu dokonania oceny działalności finansowej, organizacji i jakości pracy instytutu oraz jakości zarządzania instytutem.

Wyniki oceny instytutu mogą stanowić podstawę do podjęcia przez ministra nadzorującego decyzji o połączeniu, podziale, reorganizacji lub przekształceniu instytutu. Minister nadzorujący może również zlecić dyrektorowi instytutu dokonanie czynności naprawczych lub usprawniających działalność instytutu.

Możliwość różnych przekształceń instytutu badawczego, które zakłada projektowana ustawa, umożliwi przyspieszenie procesu tworzenia silnego zaplecza badawczo-rozwojowego gospodarki, realizującego zadania zgodne z polityką naukowo-techniczną i polityką innowacyjną państwa.

Aparatura badawcza i księgozbiory zakupione ze środków publicznych będą wyłączone z postępowania likwidacyjnego, a także upadłościowego. Ww. aparatura badawcza i księgozbiory będą podlegały przekazaniu innemu instytutowi, wskazanemu przez ministra nadzorującego instytut podlegający likwidacji lub upadłości.

Projektowana ustawa przewiduje, że organami instytutu badawczego są:

- dyrektor, wyłaniany w drodze konkursu, któremu minister nadzorujący instytut badawczy powierza kierowanie tym instytutem,
- rada naukowa, jako organ stanowiący, inicjujący, opiniodawczy i doradczy instytutu.

Zaproponowana w projektowanej ustawie konkursowa procedura powoływania dyrektora instytutu badawczego oraz określone w projekcie kryteria doboru kandydatów na tę funkcję zapewniają przejrzystość i bezstronność postępowania.

Projekt przewiduje, że dyrektorem instytutu badawczego może zostać osoba, która:

- posiada co najmniej tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
- korzysta w pełni z praw publicznych;
- posiada co najmniej 2-letnie doświadczenie w zarządzaniu zespołami pracowniczymi;
- posiada znajomość przynajmniej jednego języka obcego spośród języków urzędowych Unii Europejskiej w stopniu umożliwiającym swobodne komunikowanie się w zakresie tematyki badawczo-rozwojowej;
- posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w zakresie wdrożeń lub transferu technologii lub świadczenia usług badawczo-rozwojowych;
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- posiada nieposzlakowaną opinię.

Kandydata na funkcję dyrektora wskazuje komisja konkursowa, powołana przez radę naukową. Konkurs jest przeprowadzany z zachowaniem zasady rzetelności i przejrzystości oraz obiektywnej oceny kandydatów. Dyrektora instytutu powołuje na okres 4 lat minister nadzorujący instytut, po zasięgnięciu opinii rady naukowej instytutu. Minister odmawia powołania kandydata wskazanego przez komisję konkursową, jeżeli konkurs został przeprowadzony z naruszeniem prawa albo kandydat nie spełnia określonych w ustawie wymagań. Odmowa powołania dyrektora wymaga uzasadnienia. W takim przypadku zarządza się ponowne przeprowadzenie konkursu.

Ta sama osoba będzie mogła pełnić funkcję dyrektora nie dłużej niż przez 2 następujące po sobie okresy 4-letnie.

Zastępców dyrektora, w tym zastępcę do spraw naukowych oraz zastępcę do spraw wdrożeń i transferu technologii, powołuje i odwołuje dyrektor instytutu. Zastępcą dyrektora do spraw naukowych może być osoba, która posiada tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego, a zastępcą dyrektora do spraw wdrożeń i transferu technologii - osoba, która posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w sektorze badawczo-rozwojowym lub

gospodarczym w zakresie wdrożeń lub transferu technologii.

Zaproponowane rozwiązania umożliwią lepsze zarządzanie instytutem oraz jego ukierunkowanie na potrzeby rynku i praktyki gospodarczej w ramach ściślejszych powiązań z przedsiębiorcami.

Rada naukowa instytutu badawczego jest organem stanowiącym, inicjującym, opiniodawczym i doradczym instytutu w zakresie jego działalności naukowo-badawczej oraz w sprawach rozwoju kadry naukowej i badawczo-technicznej.

Projektowana ustawa określa liczebność i skład rady naukowej. W skład rady naukowej wchodzi nie mniej niż 12 osób i nie więcej niż 30 osób, w tym:

- pracownicy instytutu (co najmniej 50 % składu rady) - osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub tytułem naukowym, zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy w instytucie nie krócej niż 1 rok od daty rozpoczęcia procedury powołania rady naukowej,
- osoby spoza instytutu (30% - 50 % składu rady) - posiadające co najmniej stopień naukowy doktora oraz osoby wyróżniające się wiedzą i praktycznym dorobkiem w sferze gospodarczej objętej działalnością instytutu (powoływane przez ministra nadzorującego instytut).

W skład rady naukowej instytutu wchodzi również dyrektor, zastępca dyrektora do spraw naukowych oraz pozostali zastępcy i główny księgowy, jeżeli spełniają wymagania określone dla członków rady (posiadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego lub tytułu naukowego, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy w instytucie nie krócej niż 1 rok od daty rozpoczęcia procedury powołania rady naukowej), z prawem głosu w sprawach dotyczących:

- opiniowania kwalifikacji osób na stanowiska pracowników naukowych i badawczo-technicznych oraz dokonywanie okresowej oceny dorobku naukowego i technicznego tych pracowników,
- opiniowania wniosków o przyznawanie stypendiów naukowych,
- przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych oraz postępowań o nadanie tytułu naukowego.

Taki skład rady naukowej instytutu będzie gwarantował zarówno sprawne działanie rady w sprawach dotyczących dbałości o wysoki poziom kwalifikacji i rozwój pracowników instytutu,

jak i ściślejsze powiązanie instytutu z gospodarką, przede wszystkim otwarcie się instytutu na potrzeby rynku. Zaowocuje to wzrostem poziomu naukowego instytutu oraz właściwym ukierunkowaniem prac B+R i wzmocnieniem transferu technologii z nauki do praktyki.

Projektowana ustawa, zwłaszcza zadania określone dla instytutów w celu wzmocnienia ich powiązania z praktyką gospodarczą, uzasadniają przeprowadzanie oceny działalności instytutu przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych, jak i przez ministra nadzorującego (w ramach audytu zarządzanego raz na 2 lata).

Projektowana ustawa przewiduje również wprowadzenie przepisów, które zapewnią właściwe gospodarowanie majątkiem trwałym instytutów, tj. majątkiem Skarbu Państwa, o wysokiej wartości. Przewiduje się, że:

- do czynności prawnych w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych instytutu o wartości rynkowej mienia o wartości wyższej niż równowartość w złotych kwoty 50.000 euro stosuje się przepisy dotyczące uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa,
- instytut sprzedaje lub odpłatnie oddaje do używania innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, składniki aktywów trwałych w drodze publicznego przetargu,
- instytut zgłasza ministrowi nadzorującemu zamiar rozporządzenia mieniem o wartości rynkowej wyższej niż równowartość 20 000 euro (dotyczy wniesienia do spółki lub fundacji, dokonania darowizny, nieodpłatnego oddania do używania innym podmiotom w drodze umów prawa cywilnego).

Ponadto, projektowana ustawa szczegółowo określa zasady gospodarki finansowej instytutu. Instytut samodzielnie gospodaruje przydzielonym i nabytym mieniem oraz występuje w obrocie we własnym imieniu i na własny rachunek. Instytut jest zwolniony z podatku dochodowego i innych podatków oraz opłat, na podstawie niniejszej ustawy i przepisów odrębnych, w takim samym zakresie, w jakim były zwolnione jednostki badawczo-rozwojowe.

Instytut pokrywa koszty bieżącej działalności z uzyskiwanych przychodów oraz odpowiada za swoje zobowiązania.

Instytut tworzy następujące fundusze: statutowy, rezerwowy i zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. Instytut może tworzyć również fundusz badań własnych, fundusz stypendialny, fundusz wdrożeń i fundusz nagród. Niewykorzystane w danym roku fundusze przechodzą na

następny rok.

Dyrektor w ramach możliwości finansowych ustala wielkość środków na wynagrodzenia.

Projektowana ustawa zakłada wprowadzenie spójnego ze szkolnictwem wyższym systemu stanowisk naukowych.

Zatrudnienie pracownika naukowego poprzedzone jest konkursem. Na stanowisku profesora zwyczajnego lub nadzwyczajnego można zatrudnić na podstawie mianowania osobę, która posiada tytuł naukowy. Pozostałe osoby mogą być zatrudnione na podstawie umowy o pracę.

Inne uregulowania dotyczące pracowników naukowych:

- wymagana jest zgoda dyrektora na podjęcie dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenie działalności gospodarczej (wykonywanie dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenie działalności gospodarczej bez takiej zgody będzie stanowiło podstawę do rozwiązania stosunku pracy),
- w instytutach badawczych nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz krewnymi i powinowatymi,
- pracownicy naukowcy podlegają okresowym ocenom dorobku naukowego i technicznego, dokonywanym przez radę naukową,
- szczególny nacisk położono na przestrzeganie zasad etyki w nauce.

Ponadto, zgodnie z art. 39 ust. 2 niniejszej ustawy w instytutach badawczych nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

W sprawach nieuregulowanych w ustawie do pracowników instytutów będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu pracy.

Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych będzie dokonywał oceny poziomu naukowego instytutów zgodnie z kryteriami określonymi w ustawie o zasadach finansowania nauki oraz będzie wyrażał opinię w sprawach dotyczących utworzenia nowego instytutu.

Projektowana ustawa zakłada, że instytuty mogą tworzyć centra naukowo-przemysłowe. Celem tworzenia takich centrów będzie ukierunkowanie działalności jednostek organizacyjnych wchodzących w ich skład na działalność innowacyjną i wdrożeniową oraz wzmocnienie ich

konkurencyjności na rynku krajowym oraz międzynarodowym. Struktura organizacyjna centrum będzie obejmowała grupę prawnie samodzielnych instytutów i innych jednostek organizacyjnych, które będą współpracować w formie klastrów, parków technologicznych, platform technologicznych i w innych formach organizacyjnych odpowiednich dla celów i przedmiotu działalności centrum. Poprzez udział przedsiębiorców w centrum naukowo-przemysłowym uzyska się możliwość praktycznego wdrażania osiągnięć badawczych instytutów.

Instytuty mogą również w celu komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, a także w celu prowadzenia działań z zakresu transferu technologii i upowszechniania nauki, za zgoda ministra nadzorującego tworzyć spółki handlowe i obejmować akcje i udziały w takich spółkach oraz osiągać przychody z tego tytułu. Powyższe czynności muszą być prowadzone zgodnie z przepisami o pomocy publicznej.

Projektowana ustawa zakłada, że instytuty mogą utworzyć Radę Główną Instytutów Badawczych (wybieralny organ przedstawicielski tych instytutów). Kadencja Rady Głównej trwa 3 lata. Rada Główna składa się z 31 członków wybieranych przez elektorów, którzy są wybierani przez rady naukowe spośród pracowników tych instytutów.

Rada Główna jest uprawniona do opracowywania opinii i wniosków w sprawach polityki naukowej i naukowo-technicznej państwa oraz w sprawach warunków i zasad działania instytutów.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Opinia o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej. Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 9 pkt 3 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494, z późn. zm.) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty na które oddziałuje projektowana ustawa.

Projektowana ustawa będzie regulowała funkcjonowanie instytutów badawczych, które obecnie działają na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (tekst jednolity - Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993). Ustawa oddziałuje zatem bezpośrednio na obecne jednostki badawczo-rozwojowe.

2. Konsultacje społeczne i środowiskowe

W trakcie prac nad ustawą przeprowadzono konsultacje z przedstawicielami środowiska, na które przede wszystkim będą miały wpływ nowe rozwiązania, tj. z przedstawicielami jednostek badawczo-rozwojowych. W konsultacjach uczestniczyła Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych jako organ przedstawicielski tych jednostek. Projekt przedstawiony był także reprezentacjom pozostałych pionów nauki, tj. Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego i Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) oraz Prezesowi Polskiej Akademii Nauk. Projekt został również poddany uzgodnieniom ze związkami zawodowymi działającymi w pionie nauki – NSZZ Solidarność oraz OPZZ, przedstawicielami pracodawców: z Konfederacją Pracodawców Polskich, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych Lewiatan oraz Business Centre Club.

W tym trybie uwagi zgłosiła m.in. Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych wykazując zaniepokojenie inicjatywą wprowadzenia rady nadzorczej do struktury organów instytutu badawczego, co zostało uwzględnione (rady nadzorczej nie wprowadzono). Jako nieuzasadnione uznano wymogi komercjalizacji wyników wszystkich badań naukowych i prac rozwojowych w instytucie, co również zostało uwzględnione w projekcie ustawy. Krytyce poddano zapis umożliwiający ministrowi nadzorującemu instytut odmowę powołania kandydata na dyrektora instytutu wyłonionego przez komisję konkursową, bez podania przyczyn, co zostało skorygowane w projekcie ustawy. Krytyce poddano również proponowany nowy skład rady naukowej instytutu, również w tym przypadku projekt został zmieniony z uwzględnieniem uwagi Rady Głównej JBR. Doprecyzowano także na wniosek Rady Głównej JBR przepisy przejściowe

projekt ustawy.

Prezes PAN zwrócił uwagę na nieprecyzyjne rozróżnienie funkcji badawczych i usługowych instytutów badawczych oraz na braki w przepisach przejściowych, co zostało uwzględnione.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” postuluje umożliwienie prowadzenia przez instytuty badawcze badań podstawowych, co zostało zapewnione, jeśli będą one służyć w następnych fazach procesu badawczego zastosowaniom praktycznym. KSN NSZZ „Solidarność” proponuje ustawowe uregulowanie roli związków zawodowych w instytucie.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych proponuje uściślenie przepisów przejściowych, co zostało uwzględnione. OPZZ nadmienia, że z projektu wynika osłabienie roli ministrów nadzorujących instytuty oraz brak jednoznacznego uporządkowania kompetencji i uprawnień organów instytutu.

Konfederacja Pracodawców Polskich za słuszną uznała wprowadzenie zasady oceny instytutów przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych oraz wprowadzenie odrębnego statusu dla centrów działających na rzecz nauki, co zostało uwzględnione w projekcie ustawy.

Projekt poddano również szerokim konsultacjom społecznym w ramach środowiska naukowego. Łącznie wpłynęło 61 opinii, w tym 28 zgłoszonych przez podmioty zbiorowe oraz 33 indywidualne.

Ponadto, projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (<http://bip.mnisw.gov.pl>) zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). W trybie tej ustawy żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na wydatki i dochody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie nowych przepisów spowoduje konieczność dostosowania działalności jednostek badawczo-rozwojowych do nowych uregulowań, w tym przeprowadzenie oceny i ewaluacji jednostek. Przewiduje się, że koszt dostosowania wyniesie 32 mln zł, w tym:

- restrukturyzacja jednostek badawczo-rozwojowych – 25.000 tys. zł,

- audyt jednostek badawczo-rozwojowych pod kątem przekształceń własnościowych – 2.000 tys. zł,
- wprowadzenie zasad wynagradzania uwzględniających system motywacyjny nastawiony na osiągnięcie aplikowanych wyników naukowych – 5.000 tys. zł.

Środki finansowe, o których mowa wyżej zostały zarezerwowane w projekcie budżetu państwa na rok 2009 w cz. 28, dz. 730 Nauka.

Zmiany w ustawach podatkowych przewidziane w art. 20, 66-71 i art. 78 są jedynie zmianami o charakterze formalnym i nie powodują obniżenia dochodów jednostek samorządu terytorialnego lub Skarbu Państwa w porównaniu do stanu obecnego.

4. Wpływ projektu ustawy na rynek pracy

Pion jednostek badawczo-rozwojowych zatrudnia około 20.000 pracowników, w tym ponad 12.000 pracowników naukowych. Projektowana ustawa będzie miała nieznaczny wpływ na krajowy rynek pracy.

5. Wpływ projektu ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Obecne jednostki badawczo-rozwojowe prowadzą badania naukowe i prace rozwojowe, których wyniki są wykorzystywane przez gospodarkę. Są to głównie badania stosowane. Wprowadzenie proponowanych uregulowań spowoduje wzmocnienie zaplecza badawczo-rozwojowego gospodarki, co przyczyni się do intensyfikacji prac związanych z opracowywaniem i wdrażaniem nowoczesnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych w praktyce oraz przyczyni się do sprawniejszego transferu technologii. Właściwe wykorzystanie potencjału tego pionu nauki w postaci rozwiązań innowacyjnych, wdrożeń nowoczesnej techniki i technologii w gospodarce przyczyni się w znacznym stopniu do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki oraz konkurencyjności rynkowej wyrobów i usług.

6. Wpływ projektu ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana ustawa nie będzie miała bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny. Jednak przewiduje się, że wprowadzenie nowych uregulowań spowoduje powstanie silnego zaplecza badawczo-rozwojowego gospodarki, co w dłuższym okresie wpłynie na poprawę efektywności badań naukowych i prac rozwojowych, wzrost konkurencyjności polskiej nauki oraz przyczyni się do zacieśnienia współpracy między sferą B+R i gospodarką w poszczególnych regionach. Integracja środowiska naukowego i przedsiębiorców stworzy szansę wspólnego rozwiązywania problemów istotnych dla tych regionów, a w perspektywie szybszy ich rozwój.